

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

БРОЈ 6

Београд, 4. април 2013.

ГОДИНА СХХХП

Цена овог броја је 182,00 динара
Годишња претплата је 6.831,00 динар

107.

На основу члана 45. став 2. Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон и 104/09 – др. закон), министар одбране доноси

П Р А В И Л Н И К О ОДРЖАВАЊУ НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

И. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређују се организација система одржавања и специфичности одржавања наоружања и војне опреме по функцији одржавања у Министарству одбране и Војсци Србије.

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) **оперативна способност** – могућност Војске Србије или њених делова да у предвиђеном времену и под одређеним стандардима и условима остварује жељене оперативне ефекте комбинацијом снага, средстава и начина извршења задатака;

2) **одржавање** – логистичка функција која приликом организационих и техничко-технолошких мера и поступака омогућава чување и обнављање ресурса и тиме се постиже захтевани степен исправности и поузданости наоружања и војне опреме;

3) **наоружање и војна опрема** – средства или групе средстава одређене законом којим се уређује производња и промет наоружања и војне опреме а које користе Министарство одбране и Војска Србије;

4) **интегрална логистичка подршка** – скуп активности којима се у току процеса опремања наоружањем и војном опремом и у току њихове употребе, односно у току целог животног века остварују предуслови за обезбеђење пројектоване расположивости наоружања и војне опреме уз минималне трошкове животног века;

5) **усавршавање** – побољшавање тактичко-техничких карактеристика наоружања и војне опреме модернизацијом, модификацијом и ремонтом;

6) **план одржавања наоружања и војне опреме** – плански документ којим се планира одржавање наоружања и војне опреме и нивои одржавања у складу са прописаним критеријумима ради обезбеђења оперативних и функционалних способности Војске Србије;

7) **поузданост** – вероватноћа да ће наоружање и војна опрема успешно обавити функцију циља за коју је намењено, без отказа и унутар пројектованих граница техничких карактеристика у току предвиђеног рока рада и века употребе на прописани начин;

8) **рок рада** – ресурс од производње до првог ремонта и између ремонта, а век употребе је укупно време у току којег је дозвољено коришћење средства а изражава се кроз календарско време, време у раду или бројем радних циклуса;

9) **расположивост** – вероватноћа да ће наоружање и војна опрема у било којем тренутку на прописани начин обављати своју функцију у реалним условима експлоатације уз спровођење свих предвиђених поступака одржавања;

10) **функционална исправност** – способност средстава за извршење одређеног задатка у оквиру прописаних тактичко-техничких карактеристика и планираног начина употребе уз задовољење захтева поузданости и безбедности;

11) **техничка исправност средстава** – функционална исправност средстава, комплетност по техничкој документацији и задовољење естетских захтева;

12) **превентивно одржавање** – отклањање или знатно умањење вероватноће отказа због постепене деградације карактеристика наоружања и војне опреме;

13) **корективно одржавање** – утврђивање и отклањање узрока неисправности одређене конструкционе целине средства или система наоружања и војне опреме;

14) **испитивање** – провера техничких карактеристика компонената средстава или средстава у целини, која се врши када одређена компонента има остатак рока рада, а потребна је њена уградња на одређено средство;

15) **оправка** – технолошки поступак на отклањању неисправности и механичких оштећења делова, склопова, подсклопова и агрегата на појединим нивоима одржавања;

16) **адаптација** – прилагођавање неке конструкционе целине измењеним условима употребе или уградње; адаптација се врши ради побољшања борбених квалитета средства, односно система наоружања и војне опреме у погледу безбедности, употребе, ефикасности, поузданости, погодности за одржавање и слично;

17) **модификација** – измена једне или више карактеристика средства или система наоружања и војне опреме;

18) **реконструкција** – промена конструкције, додатна изградња или доградња; реконструкцијом се врши допунски развој средства или система средства ради побољшања неке (или неких) од његових карактеристика;

19) **модернизација** – вршење реконструкције или адаптације средства којом се обезбеђује значајније побољшање борбених способности средства или борбеног комплета у погледу ефикасности средства, његове поузданости, технолошко-производних могућности, погодности за одржавање и слично;

20) **реатестирање** – скуп радова који се спроводе након истека рока складиштења или пре уградње средства са делимичним утрошком рока рада;

21) **генерални ремонт** – вид одржавања средства односно вршење системских радова ради обезбеђења исправности и обнове ресурса до наредног генералног ремонта;

22) **ревизија** – систематска провера исправности средства, отклањање неисправности и замену заштитних средстава и делова који су током времена изгубили заштитне и експлоатационе карактеристике;

23) **стручна и техничка упутства** – упутства којима се одређују опис и принципи рада, организација и поступци у превентивном и корективном одржавању техничког средства и њиховом развоју за потребе Војске Србије.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА ОДРЖАВАЊА

1. Принципи, концепција и елементи система одржавања

Члан 3.

Принципи на којима се заснива систем одржавања јесу:

1) централизовано руковођење – проистиче из система командовања у Војсци Србије; на основу овог принципа команде и управе израђују јединствене планове, организују и руководе одржавањем наоружања и војне опреме;

2) аутономност у одржавању – огледа се у кадровској и материјалној опремљености основних јединица

и јединица за одржавање за извршавање свих радова на одржавању наоружања и војне опреме из своје надлежности;

3) јединствена технологија – обезбеђује на сваком командном нивоу истоветан приступ одговарајућој врсти одржавања и омогућује непрекидност у одржавању наоружања и војне опреме;

4) правовременост у одржавању – постиже се применом превентивних мера и поступака са циљем да се наоружање и војна опрема што дуже одрже у исправном стању, а да се при настанку неисправности што брже доведу у исправно стање;

5) подршка у одржавању – обавеза свих органа за одржавање наоружања и војне опреме на вишим нивоима да пружају помоћ нижим нивоима одржавања односно да јединице за одржавање пружају помоћ корисницима и руковођама у одржавању.

Члан 4.

Концепција одржавања одређује поступке одржавања које треба предузети у односу на тренутак отказа техничког система.

Под концепцијом одржавања подразумева се превентивно и корективно одржавање.

У процесу одржавања концепције из става 2. овог члана могу се примењивати и комбиновано.

Превентивним одржавањем спречава се или одлаже појава отказа.

Корективно одржавање спроводи се након појаве отказа са циљем да систем из стања у отказу поново врати у стање у раду.

Члан 5.

Превентивно одржавање може се реализовати као основно одржавање, превентивни прегледи и замене и одржавање према стању.

У основно одржавање спадају сви поступци опслуживања (попуна горивом, мазивом, специјалним течностима и гасовима и подмазивање), као и основни прегледи стања појединих елемената система.

Превентивни прегледи и замене елемената техничких система и делова врше се ради повећања поузданости односно ради смањења вероватноће појаве отказа.

Превентивно одржавање према стању заснива се на спровођењу прописаних прегледа односно провера стања, на основу којих се добија информација да ли је посматрани елемент у исправном стању, да ли има трагова оштећења који указују на појаву отказа или је отказ већ наступио.

Корективно одржавање реализује се оправкама и ремонтом када дође до нарушавања нормалних функција техничког средства, ради поновног успостављања односно обнове техничке и функционалне исправности и довођења у оквире експлоатационих норми.

Корективно одржавање подразумева агрегатни принцип оправке кад год је то могуће и оправдано.

Члан 6.

Организациони облици у систему одржавања су појединачни, проточни и модуларни.

Појединачни облик одржавања подразумева да једно лице или група лица реализује све активности одређеног поступка одржавања. Радна места нису специјализована тако да се на истом радном месту врши целокупан технолошки поступак одржавања, а опрема, алат, прибор и инструменти најчешће су универзалног карактера.

Проточни облик одржавања подразумева да се сваки поступак одржавања дели на активности које се реализују на специјализованим радним местима подељеним по линијском систему са рационалним технолошким током.

Модуларни облик одржавања заснива се на замени неисправног или оштећеног модула (агрегата, склопа, подсклопа или резервног дела) новим, ремонтваним или регенерисаним ради бржег оспособљавања наоружања и војне опреме, при чему се изграђени модули упућују на специјализована радна места оспособљена за оправку коришћењем саставних делова.

Члан 7.

Систем одржавања обухвата организацију, капацитете, видове и технологију одржавања средстава, којим се обезбеђује одговарајући ниво исправности и поузданости средстава.

Капацитети система одржавања (кадар, алат и опрема, инсталације, објекти за одржавање, резервни делови и документација), процеси (планирање, организовање, реализација, координација, анализа, контрола и извештавање) и технолошки поступци у интеракцији обезбеђују одговарајући ниво техничке исправности и поузданости наоружања и војне опреме.

Члан 8.

Систем одржавања је организован преко органа који управљају у систему одржавања и органа који извршавају задатке у систему одржавања по нивоима командовања од нивоа организационих јединица у Министарству одбране и Генералштабу Војске Србије до непосредног корисника.

Одржавање се организује и спроводи коришћењем свих капацитета Војске Србије, наменских и допунских производно-ремонтих и услужних капацитета у земљи и иностранству.

Капацитети за одржавање одређују се зависно од реалне потребе према врсти и распореду јединица и могућностима у складу са принципима и концепцијом одржавања.

Члан 9.

Средство коме је истекао век употребе ставља се ван употребе.

У изузетним случајевима, век употребе средства може бити продужен, на предлог техничког носиоца и на основу решења тактичког носиоца које се доноси након анализе стања или допунских испитивања и предузимања мера којима се обезбеђује даљи поуздан рад средства.

На склоповима, подсистемима или на средству у целини спроводе се следећи поступци одржавања:

- 1) прегледи;
- 2) испитивања;
- 3) оправке;
- 4) адаптација;
- 5) модификација;
- 6) реконструкција;
- 7) модернизација;
- 8) реатестирање;
- 9) ремонт;
- 10) ревизија.

У току животног века средства на свим нивоима прати се техничко стање склопова, подсклопова, саставних делова односно средства у целини.

На основу прикупљених података врши се анализа узрока отказа и процена да ли су у питању неадекватна конструкциона или технолошка решења. Резултате анализе разматрају тактички и технички носиоци ради процене утицаја на поузданост и повећане трошкове експлоатације и одржавања.

Ако је у току анализе података о проблемима насталим у току експлоатације и одржавања утврђено да би се накнадно извршеним модификацијама повећала поузданост средства и на тај начин смањили укупни трошкови животног века, доноси се одлука о усавршавању (модификацији и реконструкцији).

Ако проблеми и потешкоће у експлоатацији и одржавању настану услед погрешно или непотпуно дефинисаних захтева из домена логистичке подршке (превентивно и корективно одржавање, резервни делови и кадар за реализацију одржавања) врши се њихова измена или допуна ради смањења укупних трошкова животног века.

Подаци о проблемима и потешкоћама у току експлоатације и одржавања, као и анализе њихових узрока чувају се у базама података ради коришћења при будућем развоју средстава исте или сличне намене.

Процедуре праћења животног циклуса средства и ток информација одређују се стручним упутством.

Члан 10.

Одржавање наоружања и војне опреме организује се и реализује на три нивоа:

- 1) тактички ниво – I ниво;
- 2) оперативни ниво – II ниво;
- 3) стратегијски ниво – III ниво.

На сваком од нивоа одржавања дефинисани су задаци, органи управљања у систему одржавања и органи који извршавају дефинисане задатке.

Расподела задатака по нивоима одржавања врши се у складу са: захтевима оперативне готовости, временским ограничењима (максимално дозвољено време застоја због одржавања по нивоима, пад поузданости између контролних прегледа итд.); структуром; бројем и квалификацијом радне снаге по нивоима и опремљености појединих нивоа одржавања опремом, алатима, инфраструктуром, покретним радионицама, сервисним возилима и простором за извођење одржавања; условима који су неопходни за извођење одређених технолошких програма одржавања и могућностима обезбеђења резервних делова за одржавање.

Члан 11.

Органи управљања у систему одржавања у Министарству одбране и Војсци Србије јесу:

- 1) на III нивоу – организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије и организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистичку подршку;
- 2) на II нивоу – одељења за логистичку подршку (Л-4, А-4, Т-4) оперативних команди и одељења (одсеци) за логистику (Б-4) јединица ранга бригаде;
- 3) на I нивоу – групе за логистичку подршку (С-4) у јединицама ранга батаљона – дивизиона – ескадриле.

Органи на стратегијском нивоу реализују задатке у вези са: организацијом система одржавања, планирања и контроле реализације одржавања; одређивањем приоритета у односу на одобрена новчана средства; обуком кадра за одржавање; уређењем инфраструктуре за одржавање; прописивањем технологије одржавања; планирањем генералног ремонта и средњег ремонта за средства за која је то највиши вид одржавања, ревизије, модификације и модернизације; уговарањем одржавања са даваоцима услуга ван система одбране, као и регулисање испомоћи нижим нивоима.

Органи на оперативном нивоу реализују задатке у вези са планирањем и организацијом средњег ремонта, а у сарадњи и на предлог органа на тактичком нивоу израђују предлог плана генералног ремонта и ревизије, припремају елементе за израду предлога плана финансирања по функцији одржавања и имају обавезу да узму у обзир потребе за одржавањем свих ослоњених састава на основу Шеме логистичке подршке.

Органи на тактичком нивоу реализују задатке у вези са планирањем и организацијом основног и техничког одржавања.

Члан 12.

Органи који извршавају задатке у систему одржавања, у складу са организационом структуром Војске Србије и Министарства одбране јесу:

- 1) на I нивоу – корисник, посада – послуга, јединица за одржавање;
- 2) на II нивоу – јединица за одржавање у батаљону и дивизиону у оквиру логистичког и ваздухопловно-техничког батаљона на нивоу бригаде и центара за обуку;
- 3) на III нивоу – ремонтни заводи.

Органи на тактичком нивоу реализују задатке основног и техничког одржавања.

Органи на оперативном нивоу реализују задатке техничког одржавања и помажу нижем нивоу одржавања, а специјализоване чете за одржавање у оквиру логистичких батаљона и задатке средњег ремонта.

Органи на стратегијском нивоу реализују задатке генералног и средњег ремонта за средства за која је то највиши вид одржавања, ревизије, модификације и модернизације, као и испомоћи нижим нивоима одржавања.

2. Видови одржавања

Члан 13.

Видови одржавања, према прописаним технологијама, структури и обиму радова, јесу:

- 1) основно одржавање;
- 2) техничко одржавање;
- 3) средњи ремонт;
- 4) генерални ремонт;
- 5) ревизија;
- 6) контролни прегледи.

Члан 14.

Основно одржавање обезбеђује стални увид у стање, функционалност, комплетност и спремност средства за употребу, а реализује се прописаним активностима корисника, посада – послуга средства и основних јединица.

За основно одржавање одговорне су старешине јединица и установа које га организују, спроводе и контролишу, у складу са прописима о чувању, руковању и основном одржавању врста и група средстава.

Основно одржавање планира се планом обуке на нивоу чете – батерије или самосталног вода.

Члан 15.

Техничко одржавање обезбеђује захтевани ниво оперативне готовости и поузданости средстава.

Техничко одржавање средстава јединица Војске Србије у миру организује се и врши у јединицама за техничко одржавање и овлашћеним цивилним предузећима у складу са прописаном технологијом одржа-

вања, ради довођења средстава у исправно стање и постизање одговарајућег стања оперативне и функционалне способности.

Техничко одржавање средстава планира се и реализује на нивоу батаљона – дивизиона – ескадриле и бригаде – центра за обуку – базе.

Члан 16.

Средњи ремонт обухвата процедуре прописане посебном технологијом и техничком ремонтном документацијом за одређено средство или групу средстава, а врши се после истека прописаног ресурса или после настанка неисправности.

Средњи ремонт може да се врши на подскоповима, склоповима, агрегатима и основном средству као целини.

Ради обезбеђења ремонтне резерве на нивоу средњег ремонта и реализације замене средстава по принципу неисправно за исправно, код извршиоца средњег ремонта могу се формирати ремонтне резерве средстава у количини до 5% у односу на број средстава за која се планирају и пројектују ремонтни капацитети.

Средњи ремонт планирају, организују, обезбеђују и контролишу надлежни органи за логистичку подршку команди бригада и команди оперативног нивоа.

Средњи ремонт се врши у јединицама за одржавање које су оспособљене за средњи ремонт одређене врсте средстава (специјализоване чете за средњи ремонт у оквиру логистичких батаљона) и оспособљена цивилна предузећа.

Када је средњи ремонт највиши степен освојеног ремонта, изводе га ремонтни заводи.

Члан 17.

Генерални ремонт обухвата процедуре прописане техничком ремонтном документацијом за одређену врсту средстава.

Генерални ремонт се врши после истека прописаног ресурса или после ванредних оштећења и већих неисправности предвиђених да се отклоне на највишем нивоу одржавања.

Када се применом дијагностичке опреме могу познато утврдити параметри техничке исправности појединих склопова и агрегата, генерални ремонт средстава врши се према стању.

Истовремено са генералним ремонтом на средству могу се вршити адаптација, модификација и модернизација.

Генерални ремонт врше ремонтни заводи и овлашћена цивилна предузећа у земљи и иностранству.

Ради обезбеђења ремонтне резерве на нивоу генералног ремонта и реализације замене средстава по принципу неисправно за исправно, код извршиоца генералног ремонта могу се формирати ремонтне резерве средстава до 3% у односу на број средстава за која се планирају и пројектују ремонтни капацитети.

Члан 18.

Ревизија обухвата системску проверу исправности наоружања и војне опреме, отклањање неисправности и замену заштитних средстава и делова који су током времена изгубили заштитне и експлоатационе карактеристике.

Ревизију планирају, организују, обезбеђују и контролишу надлежне организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије.

Зависно од сложености прописане технологије и поступака, ревизију врше јединице оспособљене за средњи и генерални ремонт и овлашћена цивилна предузећа.

Члан 19.

Контролни прегледи се организују и врше ради провере исправности средстава, правремености, садржаја и квалитета основног и техничког одржавања и средњег и генералног ремонта у јединицама односно установама Министарства одбране и Војске Србије.

Контролни прегледи се планирају и организују на свим нивоима командовања према одредбама овог правилника и техничким упутствима.

Контролни прегледи јесу:

- 1) командантски преглед;
- 2) повремени преглед;
- 3) техничка контрола;
- 4) ванредни технички преглед;
- 5) контролно-технички преглед убојних средстава;
- 6) контролно-техничка гађања и активирања убојних средстава;
- 7) преглед мерне опреме;
- 8) лабораторијска контрола.

Члан 20.

Командантским прегледом проверава се опште стање техничке исправности средстава на употреби и у саставу ратних материјалних резерви ради увида у стање јединица и установа.

Командантске прегледе врше команданти батаљона – дивизиона – ескадриле и њима равне и више старешине Војске Србије у складу са стручним упутствима.

Ако оцена стања оперативне способности или техничке исправности средства није задовољавајућа, старешина који је извршио командантски контролни преглед може да нареди ванредни технички преглед ради утврђивања узрока, структуре и обима неисправности, предузимања мера и поступака за отклањање недостатака.

Члан 21.

Повременим прегледима контролише се стање ваздухоплова после одређеног броја часова рада (лета) или временског рока рада ради откривања и отклањања

ња неисправности, као и обезбеђења исправног и поузданог рада до следећег повремених прегледа.

Члан 22.

Техничком контролом проверавају се степен техничке исправности, смештај, чување и услови експлоатације и одржавања прописаног дела средстава која се налазе у јединици односно установи.

Техничку контролу врше технички органи команде оперативног састава и вишег нивоа у складу са стручним упутством.

Техничком контролом могу се обухватити сва средства или поједини типови или групе средстава у одређеној јединици односно установи.

Члан 23.

Ванредни технички преглед је контролни преглед који се врши по потреби и према условима одржавања или посебном наређењу ради утврђивања узрока, врсте и обима неисправности, оштећења и предузимања мера и поступака за њихово отклањање.

Члан 24.

Контролно-технички преглед убојних средстава подразумева проверу стања и функционалне исправности убојних средстава и њихове комплетности. Контролно-технички преглед врши се систематским праћењем стања ради откривања могуће промене на убојним средствима, утврђивања узрока њиховог настајања и предузимање мера за довођење у исправно стање.

Контролно-технички прегледи могу да буду редовни и ванредни.

Редовне контролно-техничке прегледе обављају јединице односно установе за одржавање, а по потреби и ремонтни заводи у складу са техничким упутствима.

Ванредне контролно-техничке прегледе врше стручне екипе, комисије и појединци.

Одлуку о вршењу контролно-техничког прегледа заплених убојних средстава доноси надлежна команда оперативног нивоа која организује вршење контролно-техничког прегледа.

Контролно-технички преглед убојних средстава планирају и одобравају организационе јединице на стратегијском нивоу (нпр. бригада за ракете земља – ваздух), а врше га ремонтни заводи, Технички опитни центар, јединице односно установе за одржавање и предузећа наменске индустрије према програмима које израђује Војнотехнички институт.

Члан 25.

Контролно-техничким гађањима и активирањима убојних средстава проверава се и утврђује квалитет и поузданост складиштених, новопроизведених и новозавезених убојних средстава. Контролно-техничка гађања и активирања планирају и одобравају организа-

ционе јединице на стратегијском нивоу, а врше га ремонтни заводи и Технички опитни центар према програмима које израђује Војнотехнички институт.

Члан 26.

Преглед мерне опреме подразумева поступке које изводи метролошка лабораторија ради утврђивања и потврђивања метролошке исправности мерне опреме на употреби у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије.

На мерној опреми која се користи у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије врше се периодични и ванредни прегледи.

Периодични преглед мерне опреме врши се у прописаним роковима, а ванредни преглед када се посумња у метролошку исправност мерне опреме и после ремонта.

Надлежни органи (корисници) који имају на коришћењу мерну опрему која подлеже прегледу имају обавезу да њихов преглед планирају и организују у складу са прописаним стручним правилима и упутствима за метролошку делатност.

Члан 27.

Лабораторијска контрола врши се ради утврђивања исправности, поузданости и погодности за употребу барута, експлозива, погонских средстава, материја за деконтаминацију, средстава за нуклеарно-радиолошко-хемијско-биолошку детекцију и идентификацију из састава атомско-биолошко-хемијске службе, средстава од гуме и гумираних тканина, хемикалија и других материја према плановима и захтевима функционалних носилаца и уз сагласност организационе јединице Министарства одбране надлежне за одбрамбене технологије.

Лабораторијску контролу врше лабораторије овлашћених војних установа и цивилних институција редовно или ванредно у складу са стручним упутством.

Резултати лабораторијске контроле достављају се надлежним управама и установама Министарства одбране и Војске Србије ради обавештавања свих команди, јединица и установа.

3. Планирање одржавања

Члан 28.

Планирање одржавања врши се на свим нивоима одржавања према потребама и расположивим капацитетима за одржавање ради обезбеђења захтеване оперативне способности и поузданости средстава наоружања и војне опреме.

Члан 29.

Планирање одржавања заснива се на следећим принципима:

1) принцип реалности у планирању одржавања подразумева планирање задатака у складу са реалним мо-

гућностима њиховог извршења, а свако одступање од плана одржавања у било којем смеру преко дозвољене толеранције је негативно и еквивалентно раду без плана;

2) принцип комплексности подразумева потребу интегралног сагледавања свих елемената система одржавања и њихове међусобне зависности;

3) принцип активног ангажовања у процесу планирања подразумева што шире укључивање свих организационих структура у свим фазама израде и реализације планова одржавања;

4) принцип евалуације реализације плана подразумева прикупљање повратних информација о стању извршења плана одржавања и анализу извршених задатака, као и ефикасно предузимање потребних мера при одступању стварног од планираног.

Члан 30.

Планирање одржавања обухвата: планирање финансијских средстава, планирање капацитета за одржавање и планирање процеса одржавања у јединицама за одржавање.

Планирање одржавања врше органи управљања у систему одржавања и органи који извршавају дефинисане задатке.

Планирање одржавања може се вршити према видовима одржавања или према хијерархијским нивоима на којима се спроводи одржавање у складу са концепцијом, технологијом и организацијом одржавања средстава.

Члан 31.

Планирање финансијских средстава врши се у складу са Дугорочним планом развоја система одбране, Правилником о планирању, програмирању, буџетирању и извршењу у Министарству одбране и Војсци Србије и годишњим планом расхода и прихода.

Члан 32.

Планирање радних, материјалних и инфраструктурних капацитета врши се на основу расположивих људских ресурса за одржавање, броја средстава за одржавање, норматива за одржавање по видовима одржавања односно захтеваним акцијама превентивног и корективног одржавања према утрошеним временским и експлоатационим ресурсима, као и стања техничке исправности средстава.

Члан 33.

Основно одржавање планирају старешине јединица ранга чете – батерије или самосталног вода, на основу планова обуке и рада.

Основно одржавање у авијацијским (хеликоптерским) јединицама реализује се у оквиру првог нивоа одржавања. Планирање одржавања на првом нивоу и израду плана врши управни орган ескадриле (или командир чете за одржавање), а одобрава командант ескадриле.

Члан 34.

Месечни планови рада јесу: општи план рада, план одржавања и план обуке. Месечне планове израђују све јединице за одржавање.

У оквиру месечних планова рада израђују се седмични и дневни планови рада, који су у ваздухопловним јединицама дефинисани стручним упутствима.

Члан 35.

Техничко одржавање планирају органи управљања у систему одржавања у команди бригаде, Речне флотиле, центра за обуку – базе и самосталног батаљона – дивизиона.

На основу исказаних потреба израђује се месечни план рада за одржавање наоружања и војне опреме матичне јединице и јединица, које су према Шеми логистичке подршке ослоњене на ту јединицу.

Члан 36.

Ремонт бродова и пловних средстава (доковање, мали ремонт, велики ремонт и генерални ремонт) планирају управни органи логистике Команде Речне флотиле годишњим планом ремонта, на основу Таблице периодичних доковања и ремонта бродова и пловних средстава за наредну годину и ремонтног исказа.

Годишњи план ремонта из става 1. овог члана одобрава претпостављена Команда Речне флотиле. Планирање одржавања осталих средстава у јединицама Речне флотиле врши се као и за средства Копнене војске у јединицама Војске Србије и установама Министарства одбране.

Члан 37.

Средњи ремонт планирају надлежни органи логистике команди бригада и оперативног нивоа, на основу временских и експлоатационих ресурса и стања исправности средстава. За средства на којима се ремонт врши у логистичким батаљонима бригада израђује се годишњи план средњег ремонта.

Годишњи план средњег ремонта израђују органи логистике у логистичким батаљонима, а одобрава команда оперативног нивоа. Годишњим планом ремонта обухваћена су и средства наоружања и војне опреме из јединица, које су према Шеми логистичке подршке ослоњене на логистички батаљон. За средства за која је средњи ремонт највиши степен освојеног ремонта а изводе га ремонтни заводи планира се годишњим планом генералног ремонта.

Члан 38.

Носилац планирања задатака одржавања на другом нивоу одржавања је група за одржавање команде ваздухопловне бригаде. Основ за израду планова одржавања су евиденције стања ресурса ваздухоплова у јединицама корисницима и прегледи стања и ресурса резервних делова и склопова у складиштима ваздухопловотехничких батаљона.

Планирање одржавања на нивоу ваздухопловне бригаде врши се на годишњем и месечном нивоу. Приликом планирања сагледавају се реалне потребе, ограничења и могућности јединица ваздухопловних бригада и јединица, које су према Шеми логистичке подршке ослоњене на ваздухопловну бригаду. Месечно планирање одржавања за јединице из састава ваздухопловних бригада и јединице, које су према Шеми логистичке подршке ослоњене на ваздухопловну бригаду организује се крајем текућег месеца за наредни месец.

Члан 39.

Разрада месечних планова рада врши се у оквиру месечне координације по функцији одржавања и изводи се по наређењу команде ваздухопловне бригаде. Координацији присуствују управни органи за одржавање у ескадрилама (или командири чета за одржавање), управни орган логистике (С-4) ваздухопловнотехничког батаљона, као и органи управљања у систему одржавања команде ваздухопловне бригаде.

Месечни план рада доставља се на извршење потчињеним јединицама, и то команди ваздухопловне бригаде (групи за одржавање), ваздухопловнотехничком батаљону и летачким јединицама.

Члан 40.

Планови који се израђују у ваздухопловнотехничком батаљону, а односе се на одржавање јесу: годишњи план обнове ресурса и месечни план рада чета (самосталних водова) за одржавање ваздухоплова и чета (водова) за остала техничка средства.

Годишњим планом обнове ресурса предвиђа се врста радова (односно редни број повременог прегледа) и тромесечје (односно месец) у којем ће се ти радови извршавати.

Члан 41.

Годишњи план генералног ремонта и ревизије средстава планира организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистичку подршку, на основу предлога јединица односно установа Министарства одбране и Војске Србије, а у складу са расположивим финансијским средствима и капацитетима за ремонт.

Организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистичку подршку израђује Смернице за одржавање средстава којима се дефинишу приоритети одржавања средстава по свим видовима и нивоима одржавања.

4. Техничка документација, евиденција и извештавање

Члан 42.

Техничка документација израђује се у складу са стандардима за израду техничке документације и Упутством за израду и коришћење војне литературе.

Техничка документација обухвата:

- 1) конструкциону документацију за производњу;
- 2) технолошку документацију коју израђује произвођач;
- 3) документацију за употребу и одржавање;
- 4) техничке услове за модификацију;
- 5) ремонтну документацију коју израђују ремонтни заводи или оспособљена предузећа, на основу производне или ремонтне документације произвођача, стандарда или других прописа;
- 6) документацију о квалитету производа, агрегата, склопова и делова.

Члан 43.

Техничка документација може бити:

- 1) по степену тајности: строго поверљива, поверљива и интерна;
- 2) по врсти примерака: основна (еталон), стална и приручна.

Члан 44.

Документација за употребу и одржавање средстава обухвата:

- 1) техничко упутство за опис, руковање и основно и техничко одржавање средства;
- 2) техничко упутство за радионичко одржавање и ремонт;
- 3) техничко упутство за обавезне прегледе средстава у току рока рада и поступци који се предузимају након установљених неисправности;
- 4) техничку документацију којом се дефинишу промене (модификације) и поступци при прегледу и оправци (технолошке листе);
- 5) именик саставних делова;
- 6) норматив резервних делова;
- 7) техничко упутство о погонским и потрошним материјалним средствима;
- 8) техничку пратећу документацију уз конкретно средство;
- 9) обрасце евиденције и извештавања.

Члан 45.

Технолошка документација прописује се за технолошке поступке одржавања и служи управним и извршним органима у систему одржавања при планирању и реализацији одржавања. Технолошка документација садржи податке о потребним ресурсима одржавања и описује све технолошке поступке одржавања на начин прилагођен кориснику документације.

За сваки тип средства за који се развија технологија одржавања прописују се само технолошки поступци који омогућују одржавање средства у веку употребе на оптималан начин према потребама средства, захтевима његове експлоатације и могућностима система одржавања.

Члан 46.

Документација за употребу и одржавање средства из домаће производње мора бити израђена и прописана пре увођења у употребу средства из серијске производње, а за средство из увоза најкасније годину дана од доношења решења о усвајању средства у наоружање и војну опрему.

За средства за која нема техничке документације одржавања или она није потпуна, надлежна организациона јединица Министарства одбране или Генералштаба Војске Србије покреће израду неопходне техничке документације.

Члан 47.

Привремена техничка документација мора се издати пре употребе прототипа (прототипске партије) или нулте серије, у обиму који је довољан за употребу и одржавање наоружања и војне опреме.

Члан 48.

За појединачна или малобројна средства наоружања и војне опреме може се користити и оригинална документација произвођача из земље или иностранства, по одлуци надлежних организационих јединица Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије.

Члан 49.

Евиденција издате техничке документације за употребу и одржавање по одговарајућим ознакама води се у каталозима техничких и ваздухопловнотехничких упутстава.

Члан 50.

Пратећа документација средства (техничка документација, исправе и обрасци) прати средство од почетка до краја века употребе.

Пратећа документација обухвата:

- 1) листу прегледа;
- 2) књижицу одржавања;
- 3) књижицу података;
- 4) техничку књижицу или картон;
- 5) дневник рада;
- 6) материјалну књижицу;
- 7) књижицу картона података;
- 8) осталу документацију (исправе) у облику прописаних образаца.

Члан 51.

Пратећа документација устројава се одмах по пријему средства из домаће производње или из увоза, а пре предаје кориснику.

Члан 52.

Под евиденцијом, у смислу овог правилника, подразумева се вођење података о наоружању и војној опреми, и то о:

1) бројном стању, стању исправности, роковима рада и оперативне способности;

2) проблемима у вези са употребом и одржавањем;

3) попуњености јединица односно установа кадрова за одржавање;

4) стању залиха и утрошку резервних делова и потрошног материјала;

5) повременим прегледима;

6) другим показатељима из надлежности функције одржавања (посебно се регулише).

Подаци о наоружању и војној опреми уводе се у евиденцију у току настајања или непосредно после њиховог настајања.

Мапирање процеса у систему одржавања и извештавање одређује се стручним упутством.

Члан 53.

Извештавањем, у смислу овог правилника, сматра се достављање података по функцији одржавања претпостављеним командама – управама.

Извештаји по функцији одржавања могу да буду редовни и ванредни.

Редовним извештајима сматрају се извештаји за које је прописано да се достављају у утврђеним роковима и који су уведени у регистар евиденције и извештаја који се воде у Војсци Србије.

Ванредним извештајима сматрају се извештаји који се достављају по наређењу овлашћених старешина, а нису уведени у регистар.

Члан 54.

Евиденције се воде, а извештаји се састављају према одговарајућим прописима и на обрасцима из регистра прописаних евиденција и извештаја у Војсци Србије.

Члан 55.

Основни задаци информационог система у области одржавања наоружања и војне опреме јесу:

1) обрада и приказивање података о стању исправности средстава, роковима рада, њиховој поузданости током употребе и основним показатељима њихове употребе и искоришћења;

2) праћење техничког стања појединачних средстава у току њиховог века употребе;

3) праћење стања и извештавање о броју, формацијској припадности и локацији основних средстава наоружања и војне опреме;

4) праћење и извештавање о ванредним догађајима и оштећењима средстава;

5) преглед и праћење стања и утрошка резервних делова;

6) праћење стања мирнодопских залиха и ратних материјалних резерви;

7) праћење динамике извршења задатака ремонта;

8) прикупљање и обрада осталих података из функције одржавања ради обезбеђења успешног руковођења, правилног планирања, употребе и одржавања средстава, као и правовремено снабдевање наоружањем и војном опремом и друго.

Члан 56.

Основни задаци информационог система у области ремонта наоружања и војне опреме јесу:

- 1) преглед и праћење производних планова и њихове реализације;
- 2) преглед и праћење стања освајања и производње резервних делова;
- 3) преглед и праћење технолошких могућности и опремљености ремонтних завода;
- 4) преглед уговора по производно-ремонтним предузећима и праћење њихове реализације;
- 5) преглед цена појединих услуга по производно-ремонтним предузећима;
- 6) праћење материјалне подршке ремонтних завода и проблематике обезбеђења репроматеријала;
- 7) праћење планова инвестиција и њихове реализације;
- 8) праћење ангажованости и искоришћења капацитета ремонтних завода;
- 9) праћење стања развоја нових технологија у освајању, попуњености ремонтних завода кадровима и друго.

Члан 57.

Документи – носиоци података и информација у информационом систему, према намени деле се на:

- 1) опште документе за потребе одржавања;
- 2) документе прилагођене аутоматској обради података;
- 3) остале документе (евиденције, извештаји, планови и слично).

Члан 58.

Општим документима реализују се организацијски, плански и радни задаци од општег значаја за функцију одржавања и најчешће немају прописану форму и садржај.

Члан 59.

Документи прилагођени за аутоматску обраду података морају да имају прописану форму и да садрже максималан број података неопходних за реализацију конкретне функције система одржавања.

5. Освајање генералног ремонта и ревизије средстава, склопова и агрегата

Члан 60.

Планирање, организовање и одлучивање о освајању генералног ремонта и ревизије (у даљем тексту: генерални ремонт) средстава, склопова и агрегата врши ор-

ганизациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије у сарадњи са организационом јединицом Генералштаба Војске Србије надлежном за логистичку подршку.

Члан 61.

У процесу освајања генералног ремонта средстава, поред организационе јединице Министарства одбране надлежне за одбрамбене технологије, учествују и:

- 1) Војна контрола квалитета;
- 2) Технички опитни центар;
- 3) Војнотехнички институт;
- 4) технички ремонтни заводи;
- 5) привредни субјекти.

Технички ремонтни заводи и привредни субјекти су носиоци и извршиоци освајања генералног ремонта, а Војнотехнички институт, Војна контрола квалитета и Технички опитни центар ангажују се за реализацију задатака у области утврђивања усаглашености и сертификације ремонтованих средстава (израда или достављање конструкционе документације, завршна и верификациона испитивања и друго), као и у процесу планирања освајања генералног ремонта.

Члан 62.

Освајање генералног ремонта врши се за средство у целини или за поједине склопове и агрегате.

Решење о освајању односно неосвајању генералног ремонта средстава или појединих склопова и агрегата доноси организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије.

Члан 63.

Носилац планирања освајања генералног ремонта је организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије, а у процесу планирања односно израде програмских докумената учествују све организационе јединице Министарства одбране и Војске Србије и установе из члана 61. овог правилника.

Планирање освајања генералног ремонта реализује се:

- 1) изразом предлога плана освајања генералног ремонта;
- 2) изразом претходне анализе;
- 3) изразом и усвајањем програма реализације.

Организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистичку подршку израђује предлог плана освајања генералног ремонта средстава и претходну анализу за конкретно средство и доставља их на усвајање организационој јединици Министарства одбране надлежној за одбрамбене технологије.

Организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије врши анализу и

усваја документе из става 3. овог члана и на основу њих израђује програм реализације који одобрава начелник ове организационе јединице.

Приликом израде докумената из става 3. овог члана, у процесу освајања генералног ремонта треба водити рачуна да садржај и форма буду у складу са прописима о опремању Војске Србије наоружањем и војном опремом, уз уважавање специфичности процеса ремонта у односу на производњу.

Члан 64.

Програм реализације је основни документ којим се планира реализација освајања генералног ремонта одређеног средства и садржи: анализу и начин реализације освајања генералног ремонта по фазама и роковима, очекиване ефекте реализације освајања генералног ремонта, потребна финансијска средства, податке о носиоцу и извршиоцу освајања генералног ремонта, величину пробне партије и друго.

Члан 65.

Процес освајања генералног ремонта средства обухвата: израду техничке ремонтне документације, набавку и израду специјалних алата, делова, склопова и мерне опреме, генерални ремонт пробног комада или пробне партије, обуку кадра и завршна испитивања, која начелно врши Технички опитни центар.

Члан 66.

Уколико Технички опитни центар није у могућности да у прихватљивом року изврши завршна испитивања пробне партије појединих средстава, склопова и агрегата или се утврди да због једноставности поступка испитивања није потребно његово ангажовање, начелник организационе јединице Министарства одбране надлежне за одбрамбене технологије наредбом одређује комисију за испитивање и пријем радова освајања генералног ремонта.

Завршну контролу генерално ремонтваног средства врши Војна контрола квалитета и издаје потврду са налазом.

Члан 67.

Освојеност генералног ремонта средстава, склопова и агрегата подразумева примену организационих и технолошких поступака, са циљем да се:

1) успешно реализује програм завршних испитивања пробне партије генерално ремонтваног средстава, склопова и агрегата од стране Техничког опитног центра (или друге установе верификоване за испитивања квалитета ремонта) уз учешће Војне контроле квалитета и сачини документ о томе;

2) оверава техничка ремонтна документација од стране организационе јединице Министарства одбране надлежне за одбрамбене технологије;

3) конструише и произведе или набави и кроз пробну партију функционално испита специјални алат предвиђен техничком ремонтном документацијом;

4) предвиди и обезбеди специјални уређаји и машине неопходни за генерални ремонт и производно-контролна испитивања у свим фазама ремонта, а који се не могу заменити стандардном и постојећом опремом;

5) оспособи кадар за извршење квалитетног ремонта, испитивања и квалитетни пријем ремонтваног средстава, склопова и агрегата;

6) донесе решење о оспособљености извршиоца освајања генералног ремонта за извршење ремонта средстава, склопова и агрегата.

Члан 68.

Решење о освојености генералног ремонта доноси организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије, на основу извештаја Техничког опитног центра. Решење о освојености генералног ремонта може се донети и на основу извештаја комисије из члана 66. овог правилника.

Члан 69.

У оквиру генералног ремонта на средству може се вршити и усавршавање средства, у складу са прописима о опремању Војске Србије наоружањем и војном опремом.

Члан 70.

Поступак и начин освајања ремонта одређују се упутством за освајање ремонта средстава, склопова и агрегата, које садржи упутство за израду техничке ремонтне документације.

6. Успостављање система одржавања при увођењу нових средстава у наоружање и војну опрему

Члан 71.

При увођењу новог средства у наоружање и војну опрему, у поступку опремања Војске Србије новим средствима наоружања и војне опреме врши се анализа елемената интегралне логистичке подршке на основу које се дефинише систем одржавања средства у току његовог животног века.

У претходној анализи као програмском документу разматрају се елементи интегралне логистичке подршке, и то: расположиви кадровски капацитети (број и стручна оспособљеност постојећег кадра за одржавање у јединицама односно установама Војске Србије), инфраструктурни капацитети (радионички простор, алати, уређаји и опрема за одржавање), техничка документација и резервни делови и доноси се закључак о могућности одржавања средства са постојећим капацитетима Војске Србије или их је потребно додатно оспособљавати и у којој мери. Уколико се закључи да није економски исплативо оспособљавати капацитете Војске Србије за одржавање, делимично (за поједине

видове одржавања) или у целини дефинише се одржавање код произвођача односно испоручиоца.

У програму реализације на основу анализа и процена дефинише се систем одржавања по видовима и нивоима одржавања за одређено средство и процењују трошкови по свим елементима интегралне логистичке подршке за успостављање ефикасног система одржавања.

Зависно од нивоа техничко-технолошког развоја средства које се уводи у наоружање Војске Србије, оспособљености расположивих капацитета у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије, систем одржавања може бити успостављен тако:

1) да се одржавање по свим видовима и на свим нивоима врши у већ постојећим капацитетима Војске Србије;

2) да се одржавање на нижим нивоима одржавања врши у постојећим капацитетима Војске Србије, а на вишим нивоима одржавања код даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије или код произвођача;

3) да се одржавање по свим видовима одржавања врши код произвођача (за средства високе технологије и софистицираности и у случају малих серија уведених у опрему Војске Србије када економски није исплативо оспособљавати сопствене капацитете за одржавање).

Елементи интегралног техничког обезбеђења за наоружање и војну опрему дефинисани су стандардима: СОРС 8196-92-10 – Активности и задаци интегралног техничког обезбеђења у току века средства или система наоружања и војне опреме, СОРС 0477-83-10 – Елементи који се разматрају при уговарању система наоружања и војне опреме, СОРС 1096-85-10 – Тактичко-технички захтеви за развој техничких средстава и СОРС 9000-97-10 – Модел обезбеђења квалитета испоручилаца наоружања и војне опреме.

Члан 72.

Програм реализације је основни документ за програмирање развоја и опремање Војске Србије средствима наоружања и војне опреме.

Тактички носилац за средства из своје тактичке надлежности приликом увођења нових средстава у Војску Србије у програму реализације, поред осталог, дефинише количине средстава, динамику опремања, рокове и трошкове опремања.

Технички носилац у програму реализације учествује у изради и дефинисању елемената интегралне логистичке подршке и њихових трошкова.

Члан 73.

Уговарање израде или набавке нових средстава у надлежности је тактичког носиоца, а задатак техничког носиоца јесте да у сарадњи са тактичким носиоцем или самостално обезбеди да се обавезно уговоре

сви елементи интегралне логистичке подршке, као што су: обука кадра, набавка алата, уређаја и опреме за одржавање, набавка техничке документације (техничка упутства за руковање и одржавање и именик саставних делова) и почетни сток резервних делова (по броју, врсти и количини како је дефинисано програмом реализације).

За средства набављена на иностраном тржишту треба уговорити набавку оригиналног упутства за руковање и одржавање од произвођача, каталоге резервних делова и алата и опреме за одржавање, упутство о погонским и другим материјалима (уколико су специфична за то средство), део конструкционе документације ради израде техничких упутстава, а по потреби и одређена наставна средства и помагала (тренажери, симулатори, слике, филмови, слајдови, зидне шеме са пресецима, шеме инсталација и система делова, склопова и агрегата, пресеци делова и слично).

7. Место и улога давалаца услуга у систему одржавања

Члан 74.

Услуге одржавања пружају логистичке јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије и привредни субјекти ван Министарства одбране и Војске Србије у земљи и иностранству (у даљем тексту: даваоци услуга ван Министарства одбране и Војске Србије).

Даваоци услуга ван Министарства одбране и Војске Србије могу се ангажовати на пружању услуга одржавања средстава, у случају да јединице односно установе Министарства одбране и Војске Србије немају довољно капацитета или је одржавање појединих средстава код њих повољније или су даваоци услуга ван Министарства одбране и Војске Србије једино оспособљени за њихово одржавање.

Члан 75.

Ангажовање давалаца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије дефинише се оквирним споразумом којим се посебно прецизирају предмет споразума, документација на основу које се врши одржавање, квалитет, гаранције, рекламације и рокови.

Члан 76.

Прибављање услуге одржавања ван Министарства одбране и Војске Србије врши се у складу са прописима о јавним набавкама односно јавним набавкама у области одбране и безбедности.

Члан 77.

У поступку уговарања услуга одржавања и избора давалаца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије треба анализирати људске и инфраструктурне капацитете, оспособљеност кадра, могућност обезбеђења оригиналних резервних делова, референце, контролу квалитета и територијалност давалаца услуга.

Члан 78.

Одржавање наоружања и војне опреме у реализацији мисије Војске Србије – учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету организује се у складу са одредбама овог правилника. Концепција одржавања ближе се одређује посебно за сваку мисију. Јединица Војске Србије која учествује у мисији носи са собом начелно 10% средстава више у односу на критеријум припадања.

Набавка услуга одржавања наоружања и војне опреме у току извршавања мисије из става 1. овог члана врши се у складу са техничким споразумима, меморандумима о разумевању и споразумима о статусу снага, као и у складу са домаћим и међународним законима и обичајима.

III. СПЕЦИФИЧНОСТИ ОДРЖАВАЊА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

1. Одржавање средстава Копнене војске

Члан 79.

Основно одржавање средстава Копнене војске обезбеђује стални увид у стање, функционалност, комплетност и спремност средстава за употребу, а реализује се прописаним активностима корисника, посада – послуга средстава и основних јединица.

Основно одржавање обухвата:

- 1) дневне прегледе;
- 2) опслуживање;
- 3) периодичне (недељне) прегледе.

Члан 80.

Дневне прегледе врши људство које рукује средствима ради остваривања сталног увида у исправност и комплетност средстава.

Дневни преглед средстава обухвата:

- 1) преглед пре употребе;
- 2) преглед у току употребе;
- 3) експлоатациона мерења;
- 4) преглед после употребе.

Члан 81.

Прегледом пре употребе, поред функционалне исправности средстава, обавезно се проверава и његова техничка исправност.

Средство је технички исправно:

- 1) ако испуњава прописане тактичко-техничке карактеристике које су потребне и довољне за извршење постављеног задатка;
- 2) ако му није истекао прописани рок рада (ресурс);
- 3) ако су отклоњене све неисправности у складу са техничким упутством за одржавање;

4) ако су извршене све промене и поступци при прегледу и оправци;

5) ако је извршена претходна припрема средстава за употребу;

6) ако поседује прописану пратећу техничку документацију и ако је она уредно испуњена.

Средство је технички неисправно уколико је на њему дошло до отказа, квара или оштећења који се јављају у процесу коришћења и одржавања средстава, као и када нису заступљени сви елементи из става 2. овог члана.

Уочене неисправности отклања корисник (посада, послуга, руковалац) помоћу алата и прибора из индивидуалног комплета или резервним алатом и прибором. Ако се неисправности не могу отклонити, командир – старешина јединице забрањује употребу неисправног средстава и предузима мере за отклањање неисправности.

Члан 82.

Прегледом у току употребе корисници средстава прате и контролишу рад и правилност функционисања свих склопова и елемената средстава.

Преглед склопова и елемената средстава који се не могу контролисати у току рада и употребе корисници врше за време прекида рада средстава, у току застанка (одмора) на маршу или за време прекида вежбе. Ако се установи да средства не функционишу исправно, њихова употреба се обуставља и предузимају потребне мере да неисправност отклоне сами корисници или стручна лица.

Члан 83.

Експлоатациона мерења врше се ради утврђивања стања исправности средстава у току употребе, за време прекида рада средстава или у току застанка (одмора) на маршу.

Садржај и поступци при мерењима одређују се техничким правилима и упутствима за руковање и одржавање средстава.

Члан 84.

Прегледом после употребе наоружања и војне опреме корисник врши контролу техничке исправности према техничким упутствима.

Ако се из оправданих разлога преглед не може извршити после завршене употребе средстава, старешина основне јединице може да одгоди преглед најдуже за 24 часа. Преглед средстава после употребе не може се одгодити после извршеног гађања, као и ако се одлагањем прегледа погоршава његово техничко стање.

Члан 85.

Опслуживање наоружања и војне опреме врши људство које њима непосредно рукује, под надзором ко-

мандира – старешине, јединице односно установе, а по потреби и уз помоћ извршних органа за одржавање.

Опслуживање средстава обухвата:

- 1) чишћење;
- 2) прање;
- 3) подмазивање;
- 4) попуну горивом и осталим течностима;
- 5) оправке које врши корисник помоћу индивидуалног комплета и резервних делова, алата и прибора;
- 6) попуну индивидуалног комплета и резервног алата и прибора.

Опслуживање средстава врши се на месту употребе или у сервисној станици која се формира у оквиру техничке радионице односно техничког блока.

Члан 86.

Периодични (недељни) преглед је саставни део обуке јединица, а његово извођење се планира Планом обуке. Периодични (недељни) преглед начелно врши се једанпут недељно на свим средствима основне јединице односно установе, која се налазе на употреби.

Изузетно, у јединицама и установама које располажу многобројном и разноврсном сложеном техником која се не може систематски и темељно прегледати једанпут недељно, периодични преглед се планира и изводи једанпут недељно за све обавезне радове периодичног прегледа на одређеном броју средстава основне јединице или једанпут недељно за одређене радове периодичног прегледа на свим средствима јединице.

Начин и време вршења периодичног прегледа одређује командант јединице односно установе, на предлог стручних органа.

Сви радови периодичног прегледа средстава основне јединице односно установе, која се налазе на употреби морају се извршити у току једног месеца.

При периодичном прегледу проверавају се техничко стање и комплетност средстава и ажурност документације. Истовремено врши се провера знања непосредних корисника за употребу средстава и оспособљености за вршење основног одржавања у складу са техничким упутствима за руковање и одржавање.

На захтев старешине основне јединице могу се ангажовати стручна лица – механичари из јединице за одржавање.

Члан 87.

Техничко одржавање планира се и организује према одредбама члана 15. овог правилника.

Техничко одржавање обухвата:

- 1) техничке прегледе;
- 2) прелазак са једног вида употребе на други;
- 3) лаки ремонт;
- 4) конзервацију.

Члан 88.

Технички преглед врши се ради утврђивања исправности и поузданости средства и отклањања установљене неисправности односно припремања за наредне ресурсе експлоатације и чувања или упућивања на ревизију, средњи и генерални ремонт.

Зависно од испуњених експлоатационих или временских ресурса врши се први технички преглед, други технички преглед и технички преглед.

Члан 89.

Први и други технички преглед врше се након испуњеног одређеног временског или експлоатационог ресурса према прописаним технолошким поступцима за такву врсту средстава.

Први и други технички преглед врше се на класичном и ракетном наоружању, мототехничким средствима, средствима телекомуникација, електронским средствима и инжињеријским машинама.

Први технички преглед врши се само на средствима која су на употреби.

Други технички преглед врши се на свим средствима на употреби и у ратним материјалним резервама.

Члан 90.

Технички преглед врши се на дугорочно конзервисаним средствима ради провере стања и квалитета конзервације и на једноставним средствима на употреби, као што су: санитарска и интендантска средства, противпожарни апарати, атомско-биолошко-хемијска заштитна средства, погонске инсталације и опрема, електроагрегати, средства за осветљавање, исправљачи и друга опрема акумулаторских станица, инжињеријска и друга опрема, алати и прибори.

Техничке прегледе планирају технички органи јединица и установа, на основу остварених експлоатационих и временских ресурса.

Планови техничких прегледа усклађују се са:

- 1) плановима рада и обуке како се не би ометали основни задаци јединице односно установе;
- 2) плановима експлоатације средстава;
- 3) планираним радовима на средствима при преласку са једног вида употребе на други;
- 4) могућностима техничких јединица и установа ради рационалног и ефикасног коришћења капацитета за одржавање средстава;
- 5) расположивим временом и крајњим роковима извршења техничких прегледа.

Техничке прегледе врше јединице односно установе за техничко одржавање и овлашћена цивилна предузећа према прописаној технологији одржавања.

При техничким прегледима, обавезно учествују корисници, посаде, послуге и руковаоци.

Члан 91.

Прелазак са једног вида употребе на други подразумева прелазак са летњег на зимски вид употребе и обрнуто и врши се на средствима која у својим системима користе у летњем и зимском периоду средства за подмазивање, хлађење и друге течности.

Прелазак са једног вида употребе на други наређује старешина ранга команданта батаљона – дивизиона и команданти јединица односно установа истог или вишег ранга.

Прелазак са једног вида употребе на други планирају, организују и спроводе органи и јединице техничког одржавања, уз активно учешће корисника, послуга и посада.

Старешина основне јединице односно установе има обавезу да при наглим променама температуре самоиницијативно нареди и организује предузимање мера за спречавање ванредних оштећења на средствима.

Прелазак са зимског на летњи вид употребе начелно врши се у току априла, а са летњег на зимски у току новембра, зависно од климатских услова.

Команде оперативних састава по потреби одређују термине или специфичне задатке за прелазак са једног на други вид употребе.

После преласка са једног вида употребе на други вид, органи техничке службе уносе податке о извршеним радовима и замењеним течностима за хлађење, подмазивање и другим течностима у техничку књижицу или технички картон, означавајући то на погодан начин и на самим средствима.

Структура и обим радова, одређени поступци и потребна подешавања одређују се техничким упутствима за опис, руковање и одржавање наоружања и војне опреме.

Члан 92.

Лаки ремонт обухвата радове на отклањању неисправности и оштећења утврђених при прегледу, као и неисправности и оштећења насталих при експлоатацији или услед борбених дејстава, који су у надлежности јединица и установа за техничко одржавање.

При лаког ремонту врши се подешавање, мерење и оправка средства заменом делова, подсклопова, склопова и агрегата.

Обим и технологија радова у лаког ремонту одређују се техничким упутствима за свако средство или групу сродних средстава.

Лаки ремонт врши се на месту утврђене неисправности, оштећења или у јединици за техничко одржавање. Као помоћ јединицама за техничко одржавање може се ангажовати део капацитета за средњи и генерални ремонт, као и капацитети давалаца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије.

За вршење лаког ремонта, јединице за одржавање користе прописану опрему за дијагностику, сервисирање и ремонт.

Члан 93.

Конзервација се врши ради заштите наоружања и војне опреме од корозионих и биолошко-хемијских фактора односно ради обезбеђења исправности у одређеном периоду.

Конзервацији подлежу наоружање и војна опрема који ће се чувати у одређеном периоду ван употребе, у складу са техничким упутством за конзервацију наоружања и војне опреме.

Конзервацији подлежу сва средства која се:

- 1) чувају у складиштима;
- 2) привремено стављају ван употребе;
- 3) испоручују или предају јединицама односно установама, а биће ван употребе;
- 4) планирају за ремонт, а неће одмах бити ремонтована.

Члан 94.

Конзервација може да буде краткорочна и дугорочна, а врши се према прописаним технолошким поступцима и средствима за конзервацију за свако средство или групу сродних средстава.

Структура и обим радова, технолошки поступци и материјално-техничко обезбеђење конзервације врше се према стручном упутству.

Конзервисана средства се контролишу при редовним и контролним прегледима.

После истека века трајања конзервације врши се реконзервација средства, а пре издавања на употребу врши се деконзервација средства.

Конзервацију средстава врше јединице за одржавање у техничким радионицама или у станицама за конзервацију логистичких батаљона и техничких ремонтних завода.

Подаци о извршеној конзервацији, реконзервацији и деконзервацији средстава уносе се у техничке књижице – картоне.

Одлуке о извршењу конзервације или реконзервације доносе команданти јединица и установа, у оквиру својих надлежности.

2. Одржавање пловних средстава Речне флотиле

Члан 95.

Одржавање пловних средстава, зависно од нивоа на којем се планира и од прописане структуре и облика радова, дели се на следеће видове одржавања:

- 1) основно одржавање;
- 2) техничко одржавање;
- 3) ремонт;
- 4) модернизација;
- 5) оправке;
- 6) контролни прегледи.

Члан 96.

Основно и техничко одржавање пловних средстава реализује се према одредбама чл. 14. и 15. овог правилника.

Основно и техничко одржавање пловних средстава обухвата: опслуживање, дневне прегледе, периодичне прегледе и прелазак са летњег на зимски вид употребе и обрнуто.

Члан 97.

Ремонт пловних средстава планирају и организују органи управљања у систему одржавања, а реализују органи који извршавају дефинисане задатке у саставу Речне флотиле, ремонтних установа Војске Србије и овлашћене бродоремонтне установе.

Члан 98.

Ремонт пловних средстава обухвата:

- 1) претходно испитивање;
- 2) растављање;
- 3) чишћење;
- 4) дефектацију;
- 5) оправку;
- 6) замену;
- 7) регенерацију неисправних и дотрајалих делова;
- 8) комплетирање;
- 9) састављање;
- 10) завршно испитивање.

Члан 99.

Врсте ремонта пловних средстава:

- 1) доковање (извлачење);
- 2) мали ремонт;
- 3) велики ремонт;
- 4) генерални ремонт.

Члан 100.

За све врсте ремонта и све бродове, осим чамаца на весла, бродова са ванбродским моторима и једрилица израђује се ремонтни исказ у којем се прецизно наводе поступци које треба реализовати.

Члан 101.

Ремонт чамаца на весла, бродова са ванбродским моторима и једрилица врши се на основу испуњене радионичке листе, ако се радови изводе у капацитетима Војске Србије, а на основу достављене спецификације потребних радова ако ремонт врши давалац услуга ван Министарства одбране и Војске Србије.

Члан 102.

Ремонтни исказ израђује команда брода односно команда пловне јединице или управа установе којој пловно средство припада према прописаном обрасцу.

Ремонтни исказ израђује се у потребном броју примерака, тако да сваки ниво у одлучивању и ремонтна установа задржава по један примерак, а корисник средстава – два примерка.

Члан 103.

Доковање планирају, организују, одобравају, обезбеђују и контролишу команде корисника средстава. Доковање се планира годишњим планом ремонта бродова и пловних средстава, на основу ремонтног исказа који израђује команда брода односно команда пловне јединице или управа установе којој пловно средство припада на прописаном обрасцу, а извршава јединица за одржавање у капацитетима Речне флотиле уз ангажовање даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије или у његовим капацитетима.

Члан 104.

Доковање (извлачење) начелно обухвата:

- 1) чишћење, преглед и отклањање недостатака на подводном делу трупа;
- 2) преглед осовинског вода, пропелера и кормила;
- 3) чишћење, преглед, оправку и проверу непропусности подводних вентила, отвора и њихових трансмисија;
- 4) преглед и отклањање недостатака на уређајима посебне намене (брзиномер, дубиномер и слично);
- 5) измене катодне заштите и обнављање заштитних премаза;
- 6) израду техничке документације доковања.

Члан 105.

Мали ремонт планира, организује, одобрава, обезбеђује и контролише команда оперативног нивоа, а команде корисника средстава израђују и достављају ремонтни исказ на одобрење. Команде корисника средстава учествују у контроли ремонтних радова.

Мали ремонт се врши капацитетима Војске Србије уз ангажовање даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије или у његовим капацитетима у складу са закљученим уговорима.

Мали ремонт обухвата радове предвиђене доковањем, као и прегледе и радове провере техничке исправности, корекције и подешавања уз евентуалну заштиту или замену појединих делова. Ако се током малог ремонта констатују оштећења или повећана трошења, радови се проширују на утврђивање узрока и отклањање последица, а ако мали ремонт претходи великом ремонту или генералном ремонту, радови и преглед треба да омогуће сагледавање обима радова за извршење припрема за те ремонте.

Члан 106.

Средњи ремонт обухвата поступке прописане посебном технологијом и техничком ремонтном доку-

ментацијом за одређено средство или групу средстава, а врши се после истека прописаног ресурса или после настанка неисправности.

Средњи ремонт пловних средстава се планира и врши према одредбама члана 16. овог правилника.

Члан 107.

Велики ремонт планира, организује, одобрава, обезбеђује и контролише организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику. Команде корисника средстава достављају ремонтни исказ на одобрење. Команда оперативног састава учествује у организацији и контроли ремонтних радова.

Велики ремонт врши се у капацитетима Војске Србије уз ангажовање даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије или у његовим капацитетима у складу са закљученим уговорима.

Велики ремонт обухвата радове предвиђене малим ремонтом, као и већи обим радова на бродовима да би се уз редовно одржавање и мали ремонт обезбедила поуздана експлоатација до следећег великог или генералног ремонта односно до краја века експлоатације.

Велики ремонт начелно врши се једанпут до генералног ремонта, а други пут – након генералног ремонта.

Члан 108.

Генерални ремонт се планира према одредбама члана 17. овог правилника.

Команда корисника средстава редовним путем доставља ремонтни исказ на одобрење, а надлежни органи Генералштаба Војске Србије и оперативних команди учествују у организацији и контроли ремонтних радова. Све остале активности у вези са генералним ремонтом бродова реализују се према одредбама чл. 17. и 18. овог правилника.

Генерални ремонт бродова врши се једанпут у току века експлоатације брода.

Члан 109.

Приликом реализације свих врста ремонта може се ангажовати бродска посада у већем или мањем обиму. Када се ремонт врши у капацитетима даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије, ангажовање бродске посаде регулише се уговором.

Члан 110.

Приликом извођења свих врста ремонтних радова на бродовима треба надокнадити искрцане тежине ради очувања стабилитета и пловности бродова.

Члан 111.

Модернизација пловних средстава планира се и врши као и за остала средства Копнене војске.

Члан 112.

Оправка обухвата радове на отклањању отказа и оштећења на појединим деловима брода или на уређајима и системима бродова, а с обзиром на обим радова може бити мала, средња и велика.

Члан 113.

Мале оправке врше посада брода и послужιοци средстава на појединим деловима брода, користећи расположиви бродски односно јединични комплет алата, инструмената и резервних делова.

Мале оправке врше се у оквиру редовног борбеног распореда, у складу са Правилном бродске службе.

Члан 114.

Средње оправке обухватају радове на отклањању неисправности насталих услед отказа или оштећења током експлоатације или борбених задатака, које по обиму превазилазе могућности основног одржавања и мале оправке.

Члан 115.

Велике оправке су ванпланска радња и обухватају радове отклањања сложених отказа и великих оштећења делова бродова и система и уређаја на њима.

Члан 116.

Средње и велике оправке врше се у капацитетима корисника средстава или ангажовањем капацитета даваоца услуга ван Министарства одбране и Војске Србије у складу са закљученим уговорима.

Члан 117.

Контролни прегледи пловних средстава и система и уређаја реализују се према одредбама члана 19. овог правилника.

3. Одржавање наоружања и војне опреме Ваздухопловства и противваздухопловне одбране

Одржавање ваздухоплова, склопова и агрегата ваздухоплова

Члан 118.

Средства Ваздухопловства и противваздухопловне одбране сврставају се у следеће основне групе:

- 1) ваздухоплови свих врста са наоружањем, опремом и осталим средствима која служе за њихову употребу, одржавање и обуку;
- 2) ракетно-техничка средства;
- 3) радарско-рачунарска средства и средства аутоматизације противваздухопловне одбране;

4) средства телекомуникација и земаљска навигацијска средства;

5) летачка опрема, падобрани, средства за спасавање посада ваздухоплова и радна и заштитна опрема и одећа;

6) репродукциони и потрошни материјал, алат и опрема за потребе одржавања средстава из тач. 1) до 5) овог члана;

7) посебна возила која се користе за опслуживање средстава из тач. 1) до 5) овог члана.

Члан 119.

Врсте радова на одржавању средстава авијацијских (хеликоптерских) јединица на употреби у Ваздухопловству и противваздухопловној одбрани јесу:

- 1) прегледи;
- 2) опслуживање;
- 3) оправка и замена делова;
- 4) модификација;
- 5) конзервација;
- 6) ремонт.

Члан 120.

Прегледи ваздухоплова обухватају:

- 1) претполетни преглед (преглед пре употребе);
- 2) међулетни преглед (преглед и опслуживање у току употребе);
- 3) послелетни преглед (преглед после употребе);
- 4) преглед у дану технике (седмодневни преглед);
- 5) повремене прегледе;
- 6) ванредне прегледе.

Прегледи из става 1. овог члана врше се ради утврђивања степена исправности, комплетности и поузданости, отклањања уочених неисправности, припреме средстава за наредни рок рада, спречавања изненадне неисправности и побољшања поузданости.

Садржај и обим појединих прегледа одређују се техничким упутством за сваки тип ваздухоплова посебно (листама прегледа и радним листама прегледа).

Члан 121.

Опслуживање ваздухоплова обухвата:

- 1) пуњење горивом, мазивом, осталим течностима и гасовима;
- 2) подвешавање убојних средстава;
- 3) вучу ваздухоплова;
- 4) уклањање ваздухоплова са места удеса;
- 5) чишћење, прање и подмазивање.

Члан 122.

Оправке ваздухоплова врше се према одредбама овог правилника и техничким упутствима.

Технологија оправке одређује се техничким упутством за одређени тип ваздухоплова.

Замена делова (модула, склопова, агрегата) ваздухоплова врши се у роковима одређеним техничким упутством или по потреби у процесу одржавања.

Члан 123.

Модификације на ваздухопловима изводе се према одредбама овог правилника и према техничким упутствима.

Члан 124.

Конзервација се врши на ваздухопловима који су намењени ускладиштењу или дужем стајању ван употребе.

Начин и рок конзервације ваздухоплова уписују се у документацију ваздухоплова.

Сви млазни и клипни мотори уграђени на ваздухоплове који се привремено не користе, а нису конзервисани покрећу се сваких 14 дана и врши се провера рада у трајању од пет до десет минута, ако то није другачије одређено техничким упутством или посебним наређењем.

На ваздухопловним моторима који се не користе, сви отвори морају бити затворени на прописани начин.

Члан 125.

Ремонт ваздухоплова и осталих средстава обухвата:

- 1) генерални ремонт;
- 2) генерални ремонт склопова и агрегата;
- 3) прегледе и оправке после истека одређеног рока рада;
- 4) оправке пре истека рока рада склопова, агрегата или целог ваздухоплова;
- 5) оправке после удеса и великог оштећења.

Члан 126.

Видови одржавања који се примењују при одржавању средстава авијацијских (хеликоптерских) јединица јесу:

- 1) основно одржавање;
- 2) техничко одржавање;
- 3) средњи ремонт;
- 4) генерални ремонт.

Члан 127.

Основно одржавање обухвата:

- 1) опслуживање средстава у току употребе;
- 2) претходну и извршну припрему ваздухоплова за употребу и међулетни преглед;
- 3) мале оправке и подешавања.

Основно одржавање ваздухоплова врши људство авијацијских (хеликоптерских) јединица за одржавање

према плану употребе, у складу са одредбама овог правилника и према стручним и техничким упутствима.

Члан 128.

Техничко одржавање обухвата:

- 1) повремене прегледе;
- 2) замену мотора и замену делова и агрегата;
- 3) ванредне прегледе по посебном наређењу;
- 4) мање сложене оправке и подешавања.

Техничко одржавање ваздухоплова врши људство ваздухопловнотехничког батаљона, а изузетно и људство авијацијских (хеликоптерских) јединица за одржавање, уколико за то постоје материјални и људски ресурси према одредбама овог правилника и стручним и техничким упутствима.

Члан 129.

Средњи ремонт обухвата:

- 1) повремене прегледе;
- 2) извршење модификација;
- 3) оправке после оштећења, удеса или неисправности;
- 4) оправке резервних делова и агрегата;
- 5) ванредне прегледе по посебном наређењу;
- 6) сложенија испитивања и подешавања.

Средњи ремонт ваздухоплова врши људство ваздухопловнотехничког батаљона начелно у рејону размештаја јединице за одржавање ваздухопловне бригаде према одредбама овог правилника и стручним и техничким упутствима.

Члан 130.

Генерални ремонт обухвата:

- 1) ремонт средстава Ваздухопловства и противваздухопловне одбране;
- 2) ремонт склопова и агрегата;
- 3) прегледе и оправке појединих средстава после истека одређеног рока рада;
- 4) оправке пре истека рока рада средства и његових делова, склопова и агрегата;
- 5) оправке после удеса или оштећења средства.

Члан 131.

Радови на одржавању ваздухоплова и осталих средстава авијацијских (хеликоптерских) јединица према командним нивоима на којима се планирају изводе се у три нивоа одржавања (I, II и III ниво).

Јединице односно установе из виших нивоа одржавања, по потреби, могу да врше радове и из нижих нивоа одржавања, што регулишу надлежни управни органи.

Члан 132.

Јединица за одржавање на првом нивоу врши:

- 1) основно одржавање;
- 2) смештај, чување и одржавање техничких средстава која се привремено не употребљавају, а припадају јединици.

Припрему ваздухоплова за употребу организује технички руководиоца јединице, а радове на припреми ваздухоплова за летење врше ваздухопловни техничари (авио-механичари), зависно од специјалности.

Члан 133.

Радови на ваздухоплову могу да се врше само у присуству ваздухопловног техничара.

Ваздухопловни техничар има обавезу да присуствује и учествује у радовима који се изводе на другом нивоу одржавања.

Извршиоци радова на ваздухоплову имају обавезу да о почетку и завршетку радова, као и о нађеним неисправностима и њиховом отклањању извести ваздухопловног техничара и свог техничког руководиоца.

Радове на припремању ваздухоплова за лет воде иста лица од почетка до завршетка радова. Започете радове на припремању ваздухоплова за лет не може да завршава друго лице.

Ваздухопловни техничар је одговоран за правовремену и потпуну спремност ваздухоплова за летење.

Ваздухопловни техничар одржава начелно само један ваздухоплов, а техничари осталих специјалности одржавају више ваздухоплова.

Члан 134.

Одржавање ваздухоплова у борбеном дежурству врши посебно одређена екипа људства. За руководиоца екипе може да буде одређено лице које није руководиоца одељења, али мора да има специјалност ваздухоплов – мотор. Код осталих специјалности могућа је заменљивост специјалиста, изузев код специјалности ваздухоплов – мотор и ваздухопловно наоружање.

Члан 135.

За правовременост и квалитет извршења радова на припреми ваздухоплова по специјалностима на свим средствима одговорни су извршиоци радова.

За контролу извршења радова одговорни су технички руководиоци.

Члан 136.

Старешине јединица и технички руководиоци имају обавезу да предузму мере да се спречи летење ваздухоплова, који нису припремљени према техничким упутствима, као и ваздухоплова чија техничка исправност не гарантује безбедност лета.

Члан 137.

Уколико се неисправност не може отклонити снагама и средствима јединице за одржавање на првом нивоу, тражи се помоћ другог нивоа одржавања или се ваздухоплов предаје другом нивоу одржавања.

Члан 138.

Јединица за одржавање на другом нивоу:

- 1) врши техничко одржавање;
- 2) врши средњи ремонт;
- 3) помаже нижем и вишем нивоу одржавања;
- 4) одржава ваздухоплове који су на чувању;
- 5) одржава наоружање и војну опрему Копнене војске;
- 6) уклања ваздухоплове који су претрпели удес;
- 7) одржава средства која се налазе у складиштим ваздухопловне бригаде или су ван употребе;
- 8) врши прихват пролазећих ваздухоплова односно ваздухоплова који не припадају матичној јединици;
- 9) извршава задатке из надлежности ваздухопловних бригада;
- 10) одржава станице, опрему и објекте.

Члан 139.

Радове из другог нивоа одржавања врши људство јединице за одржавање ваздухопловне бригаде (ваздухопловнотехнички батаљон).

Органи другог нивоа одржавања могу да врше и радове са трећег нивоа одржавања када се за то укаже нарочита потреба и обезбеде одговарајући услови и помоћ екипа из ваздухопловног завода са потребним алатом, опремом и материјалом, а одлуку доноси Команда Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

Члан 140.

Број часова рада (лета) или време употребе између појединих повремених прегледа одређује се техничким упутствима посебно за сваки тип ваздухоплова, зависно од конструкције, услова употребе и одржавања.

Одступања од прописаних рокова вршења повремених прегледа могу бити до + 5% од прописаног рока израженог у часовима или 10% календарског рока рада, ако другачије није прописано за одређени тип ваздухоплова.

Повремени прегледи мотора, наоружања и опреме ваздухоплова врше се истовремено са прегледима на ваздухоплову. Ако се број часова рада мотора знатније разликује од броја часова лета ваздухоплова (нпр. после замене мотора), ради уједначавања редоследа при извршењу повремених прегледа ваздухоплова, ванредно се извршавају и прегледи мотора, без обзира на то да ли је по броју часова рада мотора тај преглед на реду.

Члан 141.

Људство првог нивоа одржавања које је непосредно задужено ваздухопловима има обавезу да учествује у вршењу радова повремених прегледа на средству. Ако је потребно, управни орган за одржавање на другом нивоу може да захтева да се за извршење повремених прегледа као испомоћ користи људство првог нивоа одржавања о чему одлучује надлежни орган бригаде који управља системом одржавања.

Повремене прегледе мањег обима, по потреби, може самостално да обавља људство првог нивоа одржавања, о чему одлучује надлежни управни орган, с тим да су обезбеђени потребни технички услови за рад и да је људство обучено.

Члан 142.

Повремени прегледи врше се искључиво према листама повремених прегледа и радним листама повремених прегледа уз обавезну примену прописаних алата и испитно-мерних уређаја.

Неисправности установљене при вршењу повремених прегледа најпре се евидентирају у листама повремених прегледа, а затим се приступа њиховом отклањању.

За потпуно и квалитетно извршење повремених прегледа одговарају лица која су извршила радове и оверила својим потписом. С обзиром на технолошке специфичности ових прегледа, технички руководилац јединице, по потреби, може да одреди лица која ће извршавати радове само по појединим тачкама одговарајућих система или склопова, али иста лица морају да буду на списку извршилаца прегледа одговарајућих одељака листа прегледа.

Извршење повремених прегледа евидентира се у одговарајућој документацији ваздухоплова.

Контролу извршења повремених прегледа врше непосредни руководиоци радова, који су поред извршилаца одговорни за обим и квалитет прегледа.

Члан 143.

Уклањање (депоновање) ваздухоплова који су претрпели удес у зони одговорности ваздухопловне бригаде врши дежурна екипа за уклањање (депоновање) ваздухоплова (депонажна екипа) коју формира и опрема потребним алатом и опремом за уклањање ваздухоплова јединица за одржавање на другом нивоу. За руководиоца депонажне екипе одређује се искусан официр техничке службе ваздухопловне специјалности.

Члан 144.

Одржавање средстава која се налазе у складиштима ваздухопловних бригада или су ван употребе и одржавање ваздухоплова у ремонтној резерви врши јединица за одржавање на другом нивоу, на захтев органа који дугују та средства и према плану одржавања.

Члан 145.

Трећи ниво одржавања изводи сложене радове на средствима Ваздухопловства и противваздухопловне одбране после истека прописаног рока рада, удеса, оштећења или веће неисправности до које је дошло пре истека рока рада а има за циљ довођење средства у исправно стање.

На трећем нивоу одржавања врше се следећи задаци:

1) обнова прописаног рока рада средстава Ваздухопловства и противваздухопловне одбране;

2) прегледи и, по потреби, предузимање технолошких захвата којима се спречавају откази на деловима, склоповима, агрегатима и системима;

3) отклањање неисправности на средствима Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

Задаци трећег нивоа одржавања извршавају се:

1) генералним ремонтом ваздухоплова;

2) оправкама и одржавањем специјалних возила;

3) генералним ремонтом склопова и агрегата;

4) прегледима и оправкама појединих средстава после истека прописаног рока рада;

5) оправкама пре истека рока рада средстава и њихових делова, склопова и агрегата;

6) оправкама после удеса или оштећења средства;

7) сложеним модификацијама на средству;

8) усавршавањем средстава наоружања и војне опреме;

9) освајањем, хомологацијом и изградом резервних делова, склопова и агрегата;

10) конструисањем, производњом и хомологацијом специјалне наменске опреме и специјалних алата;

11) оправком и верификацијом мерне опреме, алата и прибора;

12) изградом учила и наставних средстава;

13) пружањем помоћи нижим нивоима одржавања.

Одржавање средстава на трећем нивоу врши ваздухопловни завод и производне и друге радне организације, које производе или одржавају средства наоружања и војне опреме.

Обнова прописаног рока рада склопа, агрегата или средства у целини врши се генералним ремонтом.

Задаци из става 2. тач. 2) и 3) овог члана извршавају се начелно на трећем нивоу само када се не могу извршити на нижем нивоу одржавања, по одлуци органа надлежне оперативне команде.

Члан 146.

Оправка и одржавање специјалних возила и земаљске опреме јединица за одржавање на трећем нивоу врши се у прописаним роковима према техничким упутствима и техничкој документацији тих средстава.

Члан 147.

Оправке пре истека рока рада делова склопова, агрегата или комплетног средства врше се на трећем нивоу одржавања када настале неисправности на средствима не могу да се отклоне на нижем нивоу одржавања.

Оправке се врше у ремонтним организацијама или упућивањем екипа из тих организација са алатом, опремом и резервним деловима у јединице ради оправке на лицу места, ако за то постоје услови.

Ако се са оправком после удеса и оштећења истовремено не врши и ремонт средства не одређује се нови рок рада већ се упућује на даљу употребу до утрошка преосталог рока рада.

Члан 148.

Оправке после удеса или оштећења средства на трећем нивоу одржавања врше се када су оштећени главни елементи конструкције техничког средства, и то по прописаном технолошком поступку за сваки тип средства.

Обим оправке зависи од степена оштећења и општег стања средства.

Зависно од обима оправке, стања средства и остатка рока рада средства, а уз сагласност надлежних органа Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, поред оправке на средству, може да се изврши и генерални ремонт, ако је остатак рока рада средства мањи од 20%.

Рентабилност оправке средства после удеса и оштећења оцењује комисија коју одређује извршилац оправке.

На основу предлога комисије из става 4. овог члана, надлежни орган Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране доноси одлуку о оправци.

Члан 149.

Усавршавање средстава врши се у складу са одредбама овог правилника.

Освајање, хомологација и израда резервних делова, склопова и агрегата врши се ради обезбеђења резервних делова за потребе ремонта, као и за потребе одржавања средстава на осталим нивоима одржавања.

Конструисање, производња и хомологација специјалне наменске опреме и специјалних алата врши се ради обезбеђења специјалне опреме и алата, када они не могу да се набаве на тржишту или је набавка нерентабилна и скупа.

Члан 150.

Замена мотора на ваздухоплову приликом ремонта ваздухоплова врши се ако је остатак рока рада мотора мањи од 10%, али не већи од 40 часова за до-

звучне авионе и за хеликоптере односно 20 часова за надзвучне авионе.

Извршилац радова на трећем нивоу одржавања има обавезу да изврши анализу неисправности које се установе на том нивоу одржавања и да о отказима који су настали због лошег одржавања, руковања и употребе средстава код корисника, као и о отказима који утичу на поузданост средства извести организациону јединицу Генералштаба Војске Србије надлежну за логистику и надлежни орган Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

Одржавање ракетно-техничких средстава, радарско-рачунарских средстава и средстава јединица телекомуникација и јединица електронских дејстава

Члан 151.

Одржавање ракетно-техничких средстава, радарско-рачунарских средстава и средстава јединица телекомуникација и јединица електронских дејстава обухвата:

- 1) основно одржавање;
- 2) техничко одржавање;
- 3) средњи ремонт;
- 4) генерални ремонт;
- 5) контролне прегледе.

Члан 152.

Основно одржавање врши се према одредбама чл. 79. до 86. овог правилника.

Члан 153.

Техничко одржавање обухвата:

- 1) месечне прегледе;
- 2) полугодишње и годишње прегледе;
- 3) први технички преглед;
- 4) други технички преглед;
- 5) лаки ремонт;
- 6) краткорочну конзервацију;
- 7) технички преглед;
- 8) ванредне прегледе;
- 9) стручну помоћ јединицама нижег нивоа одржавања.

Члан 154.

Техничко одржавање ракетно-техничких средстава планира се, организује и контролише на нивоу ракетног дивизиона.

Техничко одржавање врши људство ракетне батерије, ракетно-техничке батерије и логистичке чете.

Техничка лица у ракетној батерији имају обавезу да пруже сву стручну и другу помоћ у току техничког одржавања.

Члан 155.

Техничко одржавање радарско-рачунарских средстава планира се, организује и контролише на нивоу батаљона ваздушног осматрања, јављања и навођења.

Техничко одржавање врши људство основних јединица уз планирану и захтевану стручну и материјалну помоћ јединице за ваздухопловнотехничко одржавање из састава бригаде ваздушног осматрања, јављања и навођења.

Техничко одржавање изводи се на локацији радарско-рачунарских средстава ангажовањем покретних радионица, а мање оправке врше се у стационарној радионици.

Члан 156.

Техничко одржавање средстава телекомуникација, средстава за радио-техничко извиђање и ометање, као и земаљских навигацијских средстава планира, организује, обезбеђује и спроводи командир јединице са људством јединице.

При извођењу сложенијих радова из става 1. овог члана, командиру јединице помаже јединица за одржавање.

Члан 157.

Месечни преглед средстава на употреби подразумева: проверу параметара према техничком упутству; подешавање уређаја; проверу комплетности и исправности; тренирање специјалних електронских цеви и подешавање средстава на друге фреквенције. Истовремено врши се обука и провера људства које рукује и одржава средства на нивоу техничког одржавања.

Сви прописани периодични радови који се на средству врше шестомесечно или годишње уклапају се у одговарајуће месечне прегледе према техничком упутству.

Члан 158.

Полугодишњи и годишњи преглед врши се на средствима, која су на употреби или се привремено не употребљавају ради утврђивања исправности и поузданости, отклањања сложених неисправности и обезбеђења рока рада до наредног прегледа.

Полугодишњи (годишњи) преглед изводи се на локацији средстава ангажовањем непосредних корисника и јединице за одржавање из састава логистичке чете у дивизиону.

Планови полугодишњих и годишњих прегледа усклађују се са:

- 1) плановима рада и обуке – основних задатака јединице;
- 2) планираним радовима на средствима при преласку са једног вида експлоатације на други;

3) могућностима и капацитетима јединица за одржавање;

4) расположивим временом и роковима извршења полугодишњих прегледа.

Члан 159.

Први технички преглед врши се након прописаног рока рада (временског или радног) на средствима која су у раду или се привремено не употребљавају.

При првом техничком прегледу отклањају се неисправности утврђене при ванредном прегледу или у току експлоатације средства, ако нису могле бити раније отклоњене.

Први технички преглед на ракетно-техничким средствима и средствима телекомуникација врши јединица за одржавање из састава логистичке чете дивизиона – батаљона, а на радарско-рачунарским средствима – непосредни корисници.

За средства која се повремено употребљавају, а чувају се у основним јединицама, обим радова на првом техничком прегледу тих уређаја одређује се техничким упутствима за сваки тип средства. Пре стављања у употребу ових средстава врши се први технички преглед.

Члан 160.

Други технички преглед врши се на средствима која су на употреби или се привремено не употребљавају ради утврђивања исправности и поузданости и отклањања неисправности односно ради припреме средства за наредне рокове рада или упућивање на средњи или генерални ремонт.

Други технички преглед на ракетно-техничким средствима и средствима телекомуникација врши јединица за одржавање из састава логистичке чете дивизиона – батаљона, а на радарско-рачунарским средствима – непосредни корисници уз помоћ јединице за одржавање на вишем нивоу.

Други технички преглед врши људство основних јединица односно установа код којих је средство на употреби уз стручну и материјалну помоћ извршних органа за одржавање из састава бригаде или састава носилаца за одржавање према Шеми логистичке подршке.

Члан 161.

Лаки ремонт наоружања и војне опреме врши се према одредбама члана 92. овог правилника.

Члан 162.

Краткорочна конзервација наоружања и војне опреме врши се на средствима која се привремено не употребљавају ради заштите од корозије и других биолошко-хемијских фактора односно ради обезбеђења исправности у одређеном периоду.

Структура и обим радова, технолошки поступци и материјално-техничко обезбеђење краткорочне конзервације одређују се техничким упутствима за сваки тип средства.

Конзервисана средства контролишу се при редовним прегледима, а после истека века трајања конзервације врши се реконзервација средства.

Пре издавања на употребу, средства која су конзервисана треба деконзервисати.

Наређење за извршење конзервације или реконзервације доноси командант јединице ранга бригаде.

Члан 163.

Технички преглед подразумева проверу ракета земља – ваздух на контролно-испитној покретној станици, а одређује се техничким упутствима за одређени тип ракете.

Технички преглед ракета планира и одобрава командант јединице ранга бригаде, а реализује јединица за одржавање.

Члан 164.

Ванредни прегледи средстава су прегледи који се врше према потреби, условима одржавања средстава или посебном наређењу.

Члан 165.

Стручну помоћ основним тактичким јединицама у батаљону ваздушног осматрања, јављања и навођења пружа јединица за одржавање из састава бригаде упућивањем у јединице екипа (појединаца) из свог састава. За све радове за које се ангажује јединица за одржавање у основним јединицама батаљона ваздушног осматрања, јављања и навођења, командир јединице има обавезу да ангажује и људство јединице и да по завршеним радовима сачини записник.

Стручну помоћ јединицама нижих нивоа одржавања могу пружати ремонтни заводи упућивањем својих екипа са одговарајућом опремом и резервним деловима.

Члан 166.

Средњи ремонт средстава обухвата:

- 1) средње оправке;
- 2) стручну помоћ јединицама нижег нивоа одржавања;
- 3) модификације;
- 4) израду мање сложених резервних делова, специјалног алата и прибора;
- 5) ванредне прегледе;
- 6) дугорочну конзервацију.

Члан 167.

Средњи ремонт се изводи на локацији средстава или у стационарној радионици, а изузетно у ремонтном заводу или код извођача радова, о чему одлучује

организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику.

Члан 168.

Средња оправка средстава врши се ради обезбеђења техничке исправности и продужења рока рада (ресурса) до наредне средње оправке или генералног ремонта.

Средња оправка средстава врши се после истека прописаног рока рада. Истовремено, на средству могу се вршити адаптације, модификације, као и отклањање неисправности.

Средње оправке обухватају и оправке после оштећења и веће неисправности.

Средња оправка делова, модула, склопова и уређаја врши се када се делови – уређаји не могу обезбедити из других извора снабдевања и ако је оправка рентабилна.

Сви оправљени делови, модули, склопови и уређаји обавезно се проверавају у радионичким условима, а ако то није могуће провера се врши уградњом на средство.

Садржај и обим радова на средњој оправци одређују се техничким упутством за одређени тип или групу средстава.

Члан 169.

Израда мање сложених резервних делова, специјалног алата и прибора на нивоу средњег ремонта врши се ако се они не могу обезбедити на други начин, а неопходни су за средњи ремонт и нижим нивоима одржавања.

Члан 170.

Дугорочна конзервација средстава врши се на начин који се одређује техничким упутством за одређени тип средства или групу средстава.

Конзервисано средство контролише се при редовним и контролним прегледима. После истека века трајања конзервације врши се реконзервација средства.

Пре издавања средства на употребу врши се деконзервација.

Наређење за дугорочну конзервацију средстава доноси организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику у сарадњи са тактичким носиоцем средства, а конзервацију врши јединица односно установа за средњи или генерални ремонт.

Члан 171.

За генерални ремонт ракетно-техничких средстава, радарско-рачунарских средстава и средстава јединица телекомуникација примењују се одредбе чл. 125. и 130. овог правилника.

У оквиру генералног ремонта могу да се врше и прегледи ради продужења века употребе.

Прегледи ради продужења века употребе средства врше се по одлуци тактичког носиоца, а обим и садржај прегледа одређују се техничким упутством.

Члан 172.

Контролни прегледи наоружања и војне опреме реализују се према одредбама члана 19. овог правилника.

Контрола одржавања наоружања и војне опреме

Члан 173.

Контролу правилности планирања, организације и извршења одржавања, спровођење мера заштите, мера предострожности и мера противпожарне заштите врши сваки технички руководиоца у оквиру свог делокруга.

Члан 174.

Свака контрола одржавања техничких средстава мора бити евидентирана и потврђена потписом извршиоца контроле у одговарајућој пратећој експлоатационој документацији средства или у посебним документима којима се евидентира контрола.

Члан 175.

Контролу извршења претходне и извршне припреме ваздухоплова за летење врше:

- 1) надлежни управни орган бригаде, најмање на три ваздухоплова месечно;
- 2) референти из групе за одржавање у бригади, најмање на 20% ваздухоплова из разних ескадрила у току једног месеца;
- 3) технички руководиоца ескадриле, најмање на 50% ваздухоплова из састава ескадриле у току једног месеца;
- 4) командири одељења и водова (из састава јединице за одржавање у ескадрили) на свим ваздухопловима у својој јединици у току једног месеца;
- 5) командири одељења на ваздухоплову који припрема њихово одељење.

Члан 176.

Контролу извршења повремених прегледа ваздухоплова врше:

- 1) надлежни орган и референти из групе за одржавање у бригади, најмање на 10% ваздухоплова на којима су вршени повремени прегледи у току једне године;
- 2) командант јединице за одржавање на другом нивоу, најмање на 10% ваздухоплова на којима су вршени повремени прегледи у току једне године;
- 3) референти из команде батаљона, најмање на 20% ваздухоплова на којима су вршени повремени прегледи у току једне године;

4) командири чета за одржавање и органи јединице за одржавање на другом нивоу, најмање на 50% ваздухоплова на којима су извршени повремени прегледи и други радови у току једне године у јединици;

5) командири водова и одељења за одржавање на сваком ваздухоплову на којем су вршени прегледи и други радови у току једне године у јединици.

Члан 177.

Контролу извршења припреме за употребу средстава ракетних јединица и јединица ваздушног осматрања, јављања и навођења и јединица телекомуникација врше:

1) надлежни орган у бригади односно референти са људством из јединица за одржавање једном у три месеца на 25% средстава бригаде;

2) командант дивизиона – батаљона, најмање на 50% средстава дивизиона – батаљона у току месеца;

3) надлежни орган у дивизиону – батаљону на свим средствима дивизиона – батаљона у току месеца;

4) командири чета – батерија, најмање на 50% средстава сваког дана када је планиран рад на средствима;

5) командири основних јединица (одељења, водова) на свим средствима.

Члан 178.

Контролу квалитета извршења прегледа који се односе на техничко одржавање и средњи ремонт ракетних јединица, јединица ваздушног осматрања, јављања и навођења и јединица телекомуникација врше:

1) командири водова – одељења на свим средствима на којима су вршени радови у водовима – одељењима;

2) командири батерија (чета), најмање на 50% средстава јединице на којима су вршени радови;

3) надлежни орган у дивизиону – батаљону, најмање на 50% средстава дивизиона – батаљона на којима су вршени радови;

4) командант дивизиона – батаљона, најмање на 25% средстава јединице на којима су вршени радови;

5) надлежни орган у бригади односно референти са људством јединице за одржавање, најмање на 50% средстава бригаде у току шест месеци.

Члан 179.

Контролу правилности вођења, чувања и стања пратеће експлоатационе документације ваздухоплова и техничких упутстава у ваздухопловним јединицама врше:

1) надлежни орган у бригади на свим ваздухопловима једном у току године;

2) командир јединице за одржавање на првом нивоу на свим ваздухопловима два пута у току године;

3) командири водова за одржавање јединице за одржавање на првом нивоу на свим ваздухопловима у току једног месеца;

4) командир одељења стално када се попуњава документација.

Члан 180.

Контролу правилности и квалитета извршења сваког рада на средству мора да изврши надлежни технички руководиоцац, што оверава својим потписом у прописаним документима.

Члан 181.

Контролу техничког стања и комплетности средстава у току месеца врше:

1) бригаде са својим референтима по специјалностима, најмање на 10% средстава;

2) јединице за одржавање на првом нивоу дивизиона, батерије, чете и вода, са својим помоћницима по специјалностима, најмање на 20% средстава;

3) одељења, најмање на 50% средстава у свом одељењу.

Контрола техничког стања и комплетности средстава евидентира се у књижици одржавања средстава и констатује се нађено стање.

Члан 182.

Уколико при извршењу контролног прегледа технички руководиоци пронађу недостатке и неисправности имају обавезу да одмах предузму мере за њихово отклањање.

4. Одржавање убојних средстава

Члан 183.

Одржавање убојних средстава врши се применом превентивних и корективних поступака ради утврђивања и отклањања неисправности на убојним средствима.

Одржавањем убојних средстава врши се прикупљање информација о квалитативном стању ускладиштених убојних средстава.

Одржавање убојних средстава обухвата следеће видове одржавања:

1) основно одржавање;

2) техничко одржавање;

3) генерално одржавање.

Члан 184.

Основно одржавање ускладиштених убојних средстава је континуирани процес стварања и одржавања услова за очување првобитне употребне вредности убојних средстава.

Основно одржавање ускладиштених убојних средстава је најважнији вид одржавања, јер од њега зависи рок ускладиштења убојних средстава.

Основно одржавање ускладиштених убојних средстава треба да се реализује на сваком месту ускладиштења, а врше га сви корисници убојних средстава.

Основно одржавање разрешава проблеме у вези са ускладиштењем, манипулацијом и транспортом са аспекта очувања квалитета убојних средстава и њихове заштите од утицаја спољних штетних фактора.

Члан 185.

Основно одржавање ускладиштених убојних средстава обухвата:

- 1) складиштење и манипулацију;
- 2) придржавање прописане технологије рада и поштовање свих мера безбедности и заштите при манипулацији и транспорту;
- 3) обезбеђење оптималних микроклиматских услова за смештај у магацину;
- 4) ажурирање складишне документације;
- 5) ажурирање података у информационом систему о убојним средствима;
- 6) редовно чишћење и одржавање магацина и стокова, као и непосредне околине;
- 7) недељне и месечне периодичне прегледе;
- 8) придржавање начела да се убојна средства што краће налазе ван магацина стокирана у пољским условима или у транспорту;
- 9) припреме убојних средстава пре употребе;
- 10) праћење понашања убојних средстава при употреби – експлоатацији;
- 11) поступак са преосталим елементима убојних средстава након употребе.

Члан 186.

Техничко одржавање убојних средстава подразумева спровођење прописаних технолошких радњи на убојним средствима ради праћења стања или њиховог довођења у исправно стање.

У техничко одржавање убојних средстава спадају и активности на делаборацији и уништавању убојних средстава и њихових елемената.

Члан 187.

Техничко одржавање убојних средстава реализују јединице за одржавање убојних средстава и Технички ремонтни завод Крагујевац, а по потреби могу се укључити и капацитети Војнотехничког института, Техничког опитног центра и предузећа наменске индустрије.

Члан 188.

Активности техничког одржавања убојних средстава реализују се у специјализованим јединицама односно установама, као и на местима ускладиштења, полигону, стрелишту, ватреном положају и слично.

Члан 189.

Техничко одржавање убојних средстава обухвата:

- 1) технички преглед;
- 2) замену елемената и склопова;
- 3) чишћење и заштиту од корозије;
- 4) комплетирање и препакивање;
- 5) оправку и означавање амбалаже;
- 6) делаборацију;
- 7) уништавање.

Члан 190.

Технички преглед убојних средстава је скуп радњи које се предузимају ради увида у комплетност и техничку исправност. Резултати техничког прегледа са резултатима контролних испитивања убојних средстава и резултатима лабораторијских испитивања хемијске стабилности барута и ракетних горива чине основу за предузимање потребних мера на отклањању уочених недостатака на убојним средствима.

Члан 191.

Технички преглед убојних средстава обухвата:

- 1) контролу спровођења прописаних мера основног одржавања;
- 2) одабирање и одвајање узорака убојних средстава за технички преглед;
- 3) извршење техничког прегледа;
- 4) одвајање, паковање и означавање неисправних убојних средстава;
- 5) паковање и означавање исправних убојних средстава.

Члан 192.

Према врсти и начину извођења, технички прегледи убојних средстава могу бити редовни и ванредни.

Редовни технички прегледи изводе се плански према прописаној периодици извођења и искључиво га врше специјализоване јединице односно екипе.

Ванредни технички преглед врши се по потреби и на основу писаног наређења организационе јединице Генералштаба Војске Србије надлежне за логистику.

Ванредном техничком прегледу подлежу убојна средства:

- 1) која су претрпела удес (нпр. пад са висине веће од једног метра, превртање моторног возила, железнички удес, поплава, земљотрес и слично);
- 2) која су била у пожару или експлозији;
- 3) која немају осигураче или имају оштећене упалаче;
- 4) која су отказала за време гађања – активирања (испаљена или нису деловала на циљу).

Ванредни технички преглед врше стручне екипе или стручна лица одређена актом организационе јединице Генералштаба Војске Србије надлежне за логистику.

Члан 193.

Редовном техничком прегледу подлежу сва убојна средства и њихови елементи, осим:

1) убојних средстава која су произведена односно ремонтвана у последњих 5 (пет) година, зависно од врсте и начина паковања;

2) убојних средстава која се у текућој или наредној години планирају за ремонт, чишћење, делаборацију, расхоровање и слично;

3) убојних средстава која су расхорована.

Одлуку за убојна средства из става 1. овог члана доноси организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику и правовремено доставља информације о томе.

Члан 194.

Технички преглед убојних средстава врши се у повољним метеоролошким условима начелно у периоду од априла до октобра у току календарске године. При извођењу техничког прегледа, температура спољнег ваздуха мора бити у интервалу од +10 до +30°C, а влажност ваздуха до 75%. Технички преглед убојних средстава не врши се за време временских непогода.

Члан 195.

Редовне техничке прегледе на трупном нивоу врше јединице за одржавање убојних средстава, а на вантрупном нивоу екипе из Техничког ремонтног завода Крагујевац.

Ванредне техничке прегледе врше стручне екипе, стручне комисије и стручни појединци.

Ванредне техничке прегледе заплених убојних средстава у рату врше јединице за одржавање убојних средстава и екипе из Техничког ремонтног завода Крагујевац.

Члан 196.

Подаци о извршеним редовним и ванредним техничким прегледима убојних средстава уносе се у извештај који се доставља организационој јединици Генералштаба Војске Србије надлежној за логистику и јединици којој средства припадају.

На основу извештаја стручне екипе која је извршила технички преглед доноси се решење о употребљивости прегледаних убојних средстава и одређује поступак са неисправним убојним средствима.

Неперспективна и расхорована убојна средства која се не могу отуђити продајом делаборишу се и уништавају према прописаној технологији у Техничком ре-

монтном заводу Крагујевац, а изузетно и у предузећима одбрамбене индустрије Републике Србије.

Делаборацију и уништавање убојних средстава могу да врше и јединице Војске Србије за одржавање убојних средстава по технолошком поступку који одређује организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику.

Члан 197.

Генерално одржавање убојних средстава је најсложенији вид одржавања.

Генерално одржавање убојних средстава планира се централизовано на нивоу Министарства одбране и Војске Србије и обухвата:

1) ремонт убојних средстава;

2) лабораторијска испитивања елемената убојних средстава (барут и ракетна горива);

3) контролна испитивања ускладиштених убојних средстава.

Члан 198.

Ремонтвана убојна средства у потпуности морају да испуњавају захтеве квалитета прописане за новопроизведена убојна средства. У току ремонта убојних средстава врше се и побољшања конструкционо-експлоатационих карактеристика.

Члан 199.

Ремонт убојних средстава обухвата:

1) потпуну делаборацију;

2) чишћење корозије и наношење нове антикорозивне заштите чауре и пројектила;

3) замену виталних елемената подложних старењу новопроизведеним елементима (упаљач, топовска каписла, барут, ракетно гориво, трасер и слично);

4) оправку и заштиту амбалаже.

Члан 200.

Ремонт перспективних убојних средстава врши се према прописаној техничкој ремонтној документацији у капацитетима Техничког ремонтног завода Крагујевац и предузећа одбрамбене индустрије Републике Србије.

Члан 201.

Лабораторијским испитивањима елемената убојних средстава врши се систематско праћење хемијске стабилности барута и ракетних горива ради утврђивања функције убојних средстава и пиротехничке безбедности складиштења.

Лабораторијска испитивања елемената убојних средстава планирају се централизовано на нивоу Министарства одбране.

Члан 202.

Лабораторијска испитивања врше лабораторија у саставу Техничког ремонтног завода Крагујевац и лабораторија у саставу Војнотехничког института, на основу стандарда одбране који регулише област праћења хемијске стабилности барута и ракетних горива.

Члан 203.

За потребе лабораторијских испитивања, узорци барута и ракетних горива чувају се у Централној колекцији која се налази у Техничком ремонтном заводу Крагујевац. По потреби, испитују се и узорци барута и ракетних горива који се делаборишу из ускладиштених убојних средстава, посебно ако су била чувана у неодговарајућим условима.

Члан 204.

Након извршених лабораторијских испитивања, Технички ремонтни завод Крагујевац доставља организационој јединици Министарства одбране надлежној за одбрамбене технологије резултате, на основу којих се регулише даљи поступак са убојним средствима лабораторисаним испитиваним барутом.

Члан 205.

Контролним испитивањима убојних средстава проверава се и утврђује квалитет и поузданост ускладиштених и новопроизведених убојних средстава.

Члан 206.

Контролна испитивања ускладиштених убојних средстава планирају се централизовано на нивоу Министарства одбране и Војске Србије, а изводе према одговарајућим програмима на уређеним и опремљеним полигонима.

Члан 207.

Контролна испитивања убојних средстава одобрава организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије, а реализује их Технички ремонтни завод Крагујевац, у сарадњи са Техничким опитним центром и предузећима одбрамбене индустрије Републике Србије.

Члан 208.

Контролна испитивања ускладиштених убојних средстава обухватају:

- 1) технички преглед издвојених узорака убојних средстава;
- 2) делаборацију дела узорака убојних средстава;
- 3) технички преглед елемената и склопова убојних средстава;
- 4) лабораторијска испитивања елемената и склопова;
- 5) контролна гађања са делом узорака убојних средстава.

Члан 209.

Основни задаци контролних испитивања ускладиштених убојних средстава јесу:

- 1) испитивање на функцију ускладиштених убојних средстава;
- 2) упоређивање измерених балистичких параметара са параметрима почетног квалитета;
- 3) утврђивање хемијске стабилности барута са становишта функције убојних средстава и пиротехничке безбедности складиштења.

Члан 210.

Након извршених контролних испитивања, Технички ремонтни завод Крагујевац доставља организационој јединици Министарства одбране надлежној за одбрамбене технологије извештај о утврђеном стању, на основу којег се планира и регулише даљи поступак са убојним средствима чији су узорци испитивани.

Члан 211.

Основно одржавање и припрему ваздухопловних убојних средстава за употребу врше ваздухопловни техничари за наоружање према одредбама овог правилника и техничким упутствима, придржавајући се мера безбедности.

За одређени тип ваздухоплова, мере безбедности посебно се одређују техничким упутствима.

Члан 212.

За непосредну организацију и контролу рада на основном одржавању убојних средстава ваздухоплова и припрему за употребу одговорни су технички руководиоци за ваздухопловно наоружање.

Члан 213.

Припрема ваздухопловног наоружања за употребу обухвата:

- 1) припреме и преглед убојних средстава у складишту;
- 2) транспорт убојних средстава до простора за њихово комплетирање;
- 3) комплетирање убојних средстава за подвешавање на ваздухоплове;
- 4) транспорт убојних средстава до ваздухоплова;
- 5) преглед уређаја за наоружање на ваздухоплову;
- 6) подвешавање убојних средстава на ваздухоплов.

Припрема ваздухопловног наоружања за употребу одређује се техничким упутством за свако убојно средство.

Припрему ваздухопловног наоружања за употребу врши људство ваздухопловнотехничког батаљона и људство авијацијских (хеликоптерских) јединица у оквиру својих надлежности.

Члан 214.

Убојна средства која се достављају ваздухопловној јединици морају да буду чиста, исправна и деконзервисана.

Члан 215.

Преглед и припрема убојних средстава за употребу у јединици врши се на посебно одређеном месту (убојном квадрату), чији се положај и уређење одређују техничким упутством.

Није дозвољено чување и припрема убојних средстава у хангарима и осталим просторијама које за то нису предвиђене техничким упутством.

Члан 216.

Пре подвешавања бомби на ваздухоплов врши се преглед исправности тела бомбе, заварених спојева, учвршћеност и исправност кука за качење, учвршћеност и исправност стабилизатора, чистоћа гнезда за упаљаче и исправност навоја.

Непосредно пре подвешавања вођених ракета врши се спољни преглед ракета и предузимају прописане мере предострожности.

Испитивање исправности струјног кола и отпора електричне каписле припале ракета одређује се техничким упутством за одређени тип ракете.

Ако се у току припреме вођених ракета појави неисправност за чије је отклањање потребно утрошити више времена или ако оправка није у надлежности јединице, те ракете односно неисправни склопови искључују се из процеса припреме. Када се заврши припрема потребног броја ракета, неисправност се отклања у јединици или на вишем нивоу одржавања.

Пре употребе ватреног наоружања за школска гађања, унутрашњост цеви се очисти од мазива, а у случају узбуне дозвољава се гађање са танко подмазаном унутрашњошћу цеви.

Пре пуњења оружја проверава се стање нанизаних реденика у погледу исправности метака и реденика.

Члан 217.

Ако се вођене ракете подвешене на ваздухоплов после прописаног рока не употребе скидају се и предају ради прописане провере на станици за припрему ракета.

Члан 218.

Оправка убојних средстава и њихових делова у јединици не сме се вршити ван оквира који је предвиђен техничким упутством.

Неисправна убојна средства предају се ваздухопловној бригади на даље поступање.

Опасна убојна средства уништавају се по хитном поступку.

5. Одржавање погонских средстава, погонске опреме и инсталација

Члан 219.

Одржавање погонских средстава, погонске опреме и инсталација је скуп превентивних и корективних поступака којима се плански и организовано спречавају неисправности квалитета погонских средстава, погонске опреме и инсталација.

Члан 220.

Основно одржавање и лабораторијска контрола квалитета погонских средстава врше се од пријема од произвођача или складишта до издавања на употребу крајњем кориснику.

Период одржавања и контроле погонских средстава одређен је гарантним роком произвођача или продуженим роком који је прописао Војнотехнички институт према резултатима лабораторијских испитивања.

Члан 221.

Основним одржавањем врши се очување прописаног квалитета ускладиштених погонских горива и мазива.

Основно одржавање ускладиштених погонских средстава врши се на месту ускладиштења и на месту употребе.

Члан 222.

Основно одржавање ускладиштених погонских материјалних средстава обухвата:

- 1) складиштење и манипулацију;
- 2) придржавање прописане технологије рада и свих мера безбедности и заштите при манипулацији и транспорту;
- 3) обезбеђење оптималних микроклиматских услова за смештај погонских средстава у резервоарима и другим смештајним посудама;
- 4) ажурирање складишне документације;
- 5) ажурирање података у информационом систему о погонским средствима, погонској опреми и инсталацијама у Војсци Србије;
- 6) редовно чишћење и прописано одржавање смештајних посуда, погонске опреме и инсталација и непоходне околине;
- 7) недељне и месечне периодичне прегледе;
- 8) праћење квалитета погонских средстава и вођење плана занављања.

Члан 223.

Лабораторијско испитивање погонских горива и мазива планира се централизовано на нивоу организа-

ционе јединице Министарства одбране надлежне за одбрамбене технологије.

Основни задатак лабораторијских испитивања погонских горива и мазива је системско праћење квалитета.

Члан 224.

При контролном испитивању погонских средстава проверава се и утврђује квалитет и поузданост ускладиштених погонских средстава.

Контролна испитивања врши лабораторија Војно-техничког института у складу са прописаним стандардима.

Члан 225.

Након извршених лабораторијских испитивања, Војно-технички институт доставља организационој јединици Министарства одбране надлежној за одбрамбене технологије извештај о утврђеном стању, на основу којег се планира и регулише даљи поступак са испитиваним погонским материјалним средствима.

Члан 226.

Одржавање погонске опреме и инсталација обухвата:

- 1) основно одржавање;
- 2) техничко одржавање;
- 3) генерално одржавање.

Члан 227.

Основним одржавањем погонске опреме и инсталација сматрају се одређени технолошки захвати ради праћења стања или њиховог довођења у исправно стање.

Основно одржавање погонске опреме и инсталација обухвата: дневне прегледе, опслуживање и периодичне (недељне) прегледе.

Основно одржавање се планира и реализује на нивоу основних јединица односно установа.

Члан 228.

Дневни преглед погонске опреме и инсталација врши се ради увида у стање погонске опреме и инсталација и обезбеђења исправности за извршење задатака. Дневни преглед се врши пре употребе, у току и после употребе, а уочене неисправности по могућности отклањају се на лицу места.

Члан 229.

Периодични преглед погонске опреме и инсталација врши се једанпут недељно под контролом старешине и уз присуство стручног органа јединице.

Члан 230.

Техничко одржавање погонске опреме и инсталација обухвата:

- 1) техничке прегледе (I, II и ТП);
- 2) лаки ремонт;
- 3) конзервацију;
- 4) помоћ основном одржавању.

Члан 231.

Техничко одржавање погонске опреме и инсталација подразумева технолошке захвате на овим средствима ради праћења стања или њиховог довођења у исправно стање.

Техничко одржавање погонских средстава реализује се на месту ускладиштења или на месту употребе (складиште, касарна, полигон и слично).

Техничко одржавање погонске опреме и инсталација реализују јединице за одржавање на основу стручних упутстава.

Члан 232.

Технички прегледи погонске опреме и инсталација врше се ради детаљног прегледа и контроле исправности.

Први технички преглед врши се након истека одређеног ресурса или два пута годишње при преласку са једног вида употребе на други, ако се у том периоду средство не користи или не испуни одређени ресурс. Подаци о извршеном техничком прегледу уносе се у техничку књижицу.

Члан 233.

На основу извештаја стручне екипе која је извршила технички преглед погонске опреме и инсталација, организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за логистику доноси решење о употребљивости и регулише поступак са неисправном погонском опремом и инсталацијама.

Члан 234.

Генерално одржавање погонске опреме и инсталација планира се централизовано на нивоу организационе јединице Генералштаба Војске Србије надлежне за логистику и обухвата ремонт и контролна испитивања погонске опреме и инсталација.

6. Одржавање хемикалија

Члан 235.

Хемикалије јесу супстанце и смеше које се користе у систему одржавања наоружања и војне опреме.

Одредбе овог правилника не односе се на:

- 1) радиоактивне хемикалије;
- 2) високотоксичне хемикалије;
- 3) лекове и медицинска средства која се користе у хуманој и ветеринарској медицини;

- 4) биоцидне производе;
- 5) средства за заштиту биља;
- 6) храну, прехранбене адитиве и ароме;
- 7) храну за животиње.

Члан 236.

Основно одржавање хемикалија врши се за период који је одређен гарантним роком употребе произвођача.

Контрола квалитета хемикалија врши се на основу прописаних метода и према могућностима испитивања.

Члан 237.

Основно одржавање ускладиштених хемикалија јесте континуирани процес стварања и одржавања услова ради очувања прописаног квалитета.

Употребна вредност хемикалија зависи од квалитета и правилне примене прописаних мера, у складу са законом и подзаконским актима којима је уређена ова област.

Основно одржавање ускладиштених хемикалија реализује се независно од тога где се ова средства у датом тренутку налазе.

Основно одржавање хемикалија обухвата:

- 1) складиштење и манипулацију;
- 2) придржавање прописане технологије рада и свих мера безбедности и заштите при манипулацији и транспорту;
- 3) предузимање превентивних мера ради спречавања штетног утицаја хемикалија по здравље људи, животну средину и имовину;
- 4) обезбеђење оптималних микроклиматских услова за смештај хемикалија;
- 5) ажурирање складишне документације;
- 6) редовно чишћење и прописано одржавање смештајних просторија и непосредне околине;
- 7) недељне и месечне периодичне прегледе;
- 8) праћење квалитета хемикалија за које постоје прописане методе и услови за испитивање;
- 9) вођење плана занављања.

Члан 238.

Хемикалије које су сврстане у једну од класа опасности, односно опасне хемикалије морају да имају безбедносни лист.

Складиштење, употреба и манипулација опасних хемикалија врши се искључиво на безбедан начин, у складу са стручним упутством о правилној употреби, безбедности и заштити здравља приликом употребе, стручним упутством о поступању са остацима неупотребљених опасних хемикалија и празном амбалажом, мерама прве помоћи и мерама за заштиту животне сре-

дине из безбедносног листа, као и са другим прописима којима је уређена ова област. Безбедносни листови морају бити ажурни, јасно обележени, уредно сложени на видном и лако доступном месту.

Члан 239.

Опасну хемикалију треба заменити безбеднијом алтернативном хемикалијом где год је то могуће односно када то економски разлози и техничке могућности дозвољавају.

Набавку хемикалија планирати тако да се набаве само количине које се могу утрошити у прописаном року складиштења.

Члан 240.

Са хемикалијама којима је истекао рок складиштења односно употребе, отпадним хемикалијама и празном амбалажом поступа се у складу са законом и прописима којима се уређује област управљања отпадом, амбалажним отпадом и заштитом животне средине.

О хемикалијама из става 1. овог члана води се евиденција.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 241.

Објашњења у вези са применом одредаба овог правилника даје организациона јединица Министарства одбране надлежна за одбрамбене технологије.

Члан 242.

Стручна правила и стручна упутства којима се ближе одређује начин функционисања система одржавања наоружања и војне опреме донеће организациона јединица Генералштаба Војске Србије надлежна за функцију одржавања, у року од две године од дана ступања на снагу овог правилника.

До доношења стручних правила и стручних упутстава из става 1. овог члана примењују се одредбе Правила техничке службе (ССНО, 1979. година, посебно издање), Правила ваздухопловнотехничке службе оружаних снага (ССНО, 1986. година, посебно издање) и Правила морнарничкотехничке службе (ССНО, УРМ, 1981. година, посебно издање), уколико нису у супротности са одредбама овог правилника.

Члан 243.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Р.в.п. бр. 8
27. марта 2013. године
Београд

Министар одбране
Александар Вучић, с. р.

САДРЖАЈ

	Страна
107. Правилник о одржавању наоружања и војне опреме у Министарству одбране и Војсци Србије	65

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
„Службени војни лист“, 11000 Београд, Бирчанинова 5
Главни и одговорни уредник Нада Сибинчић, проф.
Телефони: 011/3201–979 (23–979) и 011/3203–369 (32–369)
Телефон/факс: 011/3000–200
Штампа: Војна штампарија „Београд“, Београд, Ресавска 40б

